

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma 2024–2027

Kaupunginjohtaja 6.5.2024

Sisällys

Kaupungin taloudellinen tilanne ja sopeuttamistarve.....	3
Talouden tuottavuuden ja tasapainottamisen eri skenaariot.....	5
Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman vaikutus kaupungin lainakantaan.....	8
Kaupungin verorahoitus.....	9
Yhteenveto rakenteellisesta sopeuttamisesta	10
Konsernipalvelujen toimiala.....	11
Kaupunkikehityksen toimiala	14
Kasvun ja oppimisen toimiala	17
Elinvoiman toimiala	20
Liikelaitokset	23
Investoinnit	24
Henkilöstö	26
Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelmaan saatu palaute	27

Kaupungin taloudellinen tilanne ja sopeuttamistarve

Porvoon kaupungin talous on ollut vahva viime vuosina pitkälti monien kertaluonteisten erien takia. Samanaikaisesti kaupungin yhteisöveron tuotto on ollut historiallisen korkea. Tulevina vuosina kaupungin taloudellinen tilanne heikkenee, kun kertaluonteiset erät jäävät pois ja valtion mahdolliset sopeutustoimet vaikuttavat myös kaupungin talouteen.

Kaupungin tulee sopeuttaa toimintaa siten, että talous on tasapainossa myös tulevina vuosina. Porvoon kaupungin talouden näkymät ovat verrokkikaupunkia paremmat, mutta käytännössä koko kuntakentän talouden näkymät ovat heikentyneet tuleville vuosille.

Kaupungin taloudellinen tilanne ja taloudellisesti vahvat vuodet mahdollistavat, että lähivuosina kaupunki voi tehdä yksittäisinä vuosina lievästi alijäämäisiä talousarvioita, mutta pidemmällä aikavälillä kaupungin tulisi tähdätä vähintään nollatulokseen, jotta talous ei kroonisesti ala heikkenemään ja lainakanta kasvamaan voimakkaasi.

Sopeutustarve vuosille 2024–2027

Porvoon kaupungin talouden näkymiä vuosille 2024–2027 on vuoden 2024 talousarvion hyväksymisen jälkeen tarkennettu. Kaupungin talouden ennakoitaan ilman sopeutustoimia olevan alijäämäinen kaikkina kyseisinä vuosina.

Vuosille 2024–2025 ennakoitu alijäämä on vielä maltillinen huomioiden kaupungin talouden kokonaisuus ja aiempien vuosien kertyneet ylijäämät. Menojen ja tulojen kehitys näyttää melko tasapainoiselta kyseisinä vuosina.

Kaupungin talouden ennakoitaan selkeästi alkavan heikkenemään vuosien 2026–2027 aikana, kun investointitaso on kasvamassa merkittävästi muun muassa Kokonniemen alueen hankkeen osalta, mikä kasvattaa merkittävästi myös kaupungin lainakantaa ja korkokustannuksia. Lisäksi näille vuosille kohdistuu valtion viime marraskuussa ilmoittamat valtionosuusleikkaukset sekä muun muassa joukkoliikenneuudistuksen palvelutason nosto kasvattaa kustannuksia.

Yhteensä kaupungin alijäämäksi arvioidaan kumulatiivisesti noin 30 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027, mikä vastaa noin 3,5 % kaupungin käyttötalousmenoista, mikäli sopeutustoimia ei tehtäisi. Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman tarkoituksena on kääntää heikkenevä talouden kehitys sellaiseksi, että vuosina 2024–2027 tehdään kumulatiivisesti laskettuna yhteensä nollatulot ja kaupungin talouden rakenne on kauden lopussa tasapainossa.

Näkymät vuosille 2028–2030

Kaupungin talouden näkymät 2020-luvun loppupuolella ovat heikkenemässä entisestään jonkin verran, mikäli suunniteltu mittava investointitahti jatkuu.

Korkotason huippu on todennäköisesti jo ohitettu, mutta nol-lakorkojen aikakauteen tuskin on paluuta. Vuosikymmenen

loppupuolella kaikki nykyiset erittäin matalaan korkotasoon kiinnitetty kiinteäkorkoiset lainat on maksettu takaisin. Tämä tarkoittaa, että kaupunki maksaa vuosikymmenen lopulla arviolta 5–7 miljoonaa euroa korkomenoja vuosittain, kun viime vuosina korkomenot ovat olleet puolen miljoonan euron kokoluokkaa.

Lapsimäärän ennakoitu aleneminen alkaa asteittain heikentämään kaupungin valtionosuustuloja, joten on aivan olennaista, että kasvun ja oppimisen toimialan menokehitystä sopeutetaan vastaavasti. Mikäli kaupunki kasvaa, näkyy tämä myös esimerkiksi verotulojen ja maanmyyntitulojen kasvuna.

Yhteisöveron kehitys ja valtion toimenpiteet riskinä

Kaupungin talouden kehitys on jatkossakin hyvin riippuvainen yhteisöverotulojen kehityksestä sekä valtion toimenpiteistä.

Yhteisöveron tuotto on pitkälti riippuvainen suhdanteista ja Kiliilahden yritysclusterin tuloksenteokkyvystä. Porvoon saa nykyään ja lähivuosina yhteisöveroa noin 2,5–3 prosenttia kuntasektorin yhteisöveroista, kun kaupungin asukasluku on noin prosentti kuntien asukasluvusta. Kokoonsa nähden Porvoon saa siten jopa noin kolminkertaisen määrän yhteisöveroa. Kaupungin pysyvää menotasoa ei tulisi rakentaa yhteisöveron huippuvuosien tuoton mukaan.

Valtion sopeutustoimet ja erityisesti meneillään oleva valtionosuus uudistus muodostavat merkittävän riskin kaupungin keskipitkän ja pitkän aikavälin taloudelle.

Lainakanta mahdollistaa kohdennetut investoinnit

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2023 lopussa noin 74,6 miljoonaa euroa, kun lainakanta vuonna 2019 oli noin 172 miljoonaa euroa.

Lainakanta on saatu alennettua hyvälle tasolla viime vuosien aikana. Hyvän korkosuojauksen ansiosta myöskään korkojen nousu ei ole vielä näkynyt korkokustannusten kasvuna.

Lainakanta mahdollistaa tiettyjä kohdennettuja investointeja kaupungin strategian mukaisesti, mutta investointeja tulee harkita tarkasti ja jaksottaa riittävän pitkälle ajelle, jotta lainakanta ja korokustannukset säilyvät hallittavalla tasolla.

Kaupungin lainakanta on suunnitteluvuosina kasvamassa merkittävästi. Voimassa olevan talousarvion mukaan kaupungin lainakanta olisi ilman sopeutustoimia vuonna 2027 jo noin 193 miljoonaa euroa.

Kaupungin käyttötalouden kehitys vaikuttaa omalta osaltaan investointimahdollisuuksiin. Vahvempi vuosikate antaa enemmän liikkumavaraa investointien rahoittamiseen.

Keskeisimmät talouden sopeuttamiskeinot

Kaupungin taloutta tulee sopeuttaa monin tavoin, jotta talous säilyy vuosikymmenen loppupuolelle asti tasapainossa. Ensisijaisesti haetaan rakenteellisia ratkaisuja ja tuottavuustoimenpiteitä, jotka heikentävät kaupungin tuottamien palveluiden laatua mahdollisimman vähän. Lakisääteiset velvoitteet tulee hoitaa kaikissa tilanteissa, ja myös kaupunkistrategian mukaisia kohdennettuja panostuksia on mahdollista tehdä.

Toimintamenot

Kaupungin toimintamenot yhteensä ovat noin 238 miljoonaa euroa vuonna 2024, joten kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää sopeutustoimia käyttötaloudesta. Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma on laadittu siten, että talouden sopeutustavoitteesta noin kaksi kolmasosaa säävutettaisiin menoja sopeuttamalla. Tämä tarkoittaa, että ohjelman viimeisenä vuotena vuonna 2027 käyttötalouden menot olisivat noin 9 miljoonaa euroa alhaisemmat kuin sopeutustoimia edeltävässä talousennusteessa. Ohjelman kaudelle 2024–2027 tavoiteltiin alun perin yhteensä kumulatiivisesti 21 miljoonan euron sopeutustoimia.

Käyttötalouden sopeutustavoite on jaettu toimialojen tavoitteiksi kunkin toimialan toimintamenojen suhteessa. Ohjelma sisältää yhteensä käyttötalouden sopeutustoimia vuosille 2024–2027 kumulatiivisesti yhteensä 17,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 menot olisivat noin 7,2 miljoonaa euroa alhaisemmat kuin ennusteessa, mikäli kaikki menosopeutukset toteutuvat. Aivan alun perin tavoiteltuun tasoon ei siten yllä, mutta varsin lähelle kuitenkin.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot muodostavat noin 55 prosenttia kaupungin käyttötalouden menoista, joten henkilöstömenojen kehityksellä on suurin merkitys talouden kehityksen kannalta.

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma ei sisällä henkilöstön lomautuksia tai irtisanomisia. Pysyviä ratkaisuja pyritään sen sijaan hakemaan suunnittelemalla työn tekemisen tapoja uudelleen ja hyödyntämällä vaihtuvuutta ja eläköitymisiä. Porvoon kaupunki haluaa jatkossakin olla vetovoimainen ja kilpailukykyinen työnantaja.

Toimintatulot ja käyttöomaisuuden myynnit

Kaupungin toimintatuotot yhteensä ovat noin 68 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tiettyjä asiakasmaksuja ja eri taksoja on mahdollista korottaa maltillisesti, kun taas joidenkin maksujen osalta lainsäädäntö asettaa selkeän rajoitteen maksujen tasolla. Kaupunki voi hankkia kertaluonteisesti tuloja myös käyttöomaisuutta myymällä.

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma sisältää kaupungin tuloja lisääviä toimenpiteitä vuosille 2024–2027 kumulatiivisesti yhteensä noin 11,8 miljoonaa euroa. Toimintatulot olisivat näiden toimenpiteiden jälkeen vuonna 2027 noin 2,4 miljoonaa euroa korkeammat kuin alkuperäisessä talousennusteessa.

Investointien priorisointi

Kaupungin investointeja on mahdollista priorisoida ja jaksottaa ajallisesti siten, että kaupunkistrategian kannalta keskeiset investoinnit toteutetaan järkevässä laajuudessa.

Talousarviossa 2024 hyväksytyyn investointisuunnitelmaan on tehty joitakin priorisointeja ja jaksotusratkaisuja. Talonrakennusinvestoinneissa on Kokkonniemen liikuntakeskuksen osalta huomioitu ns. vaihtoehto C2, eli noin 53 miljoonan euron taso rakennusten osalta. Lisäksi talonrakennusinvestointeja on jonkin verran päivitetty uusiempien arvioiden osalta.

Kaupunkikehityksen investointeja on kokonaisuudessaan tarkasteltu uudestaan, jotta ne linkittyisivät vahvemmin yhteen valmisteltuun maankäytön toteuttamissuunnitelmaan. Yhteensä investointeja kohdistuu ohjelmassa vuosille 2024–2027 noin 155 miljoonaa euroa, kun voimassa olevassa talousarviossa niitä on 176 miljoonaa euroa.

Veroprosenttien korotukset

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma ei sisällä veronkorotusesityksiä vielä vuosille 2025/2026, mutta ohjelmassa tuodaan esille paine veronkorotuksille vuosista 2027/2028 alkaen, mikäli kaupungin taloutta ei saada tasapainoon.

Maltillisella tuloveroprosentin korotuksella tai osin kiinteistöveroprosentteja korottamalla kaupungin taloutta on mahdollista tasapainottaa keskipitkällä aikavälillä.

Taustalla laaja valmistelu

Kaupunginhallitus päätti 6.2.2024 käynnistää talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma laadinnan perustuen valtuuston hyväksymään talousarvioon.

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman valmistelun pohjana toimivat kaupungin lautakuntien sekä liikelaitosten johtokuntien tekemät esitykset toimenpiteistä.

Valmistelussa on kuultava laajasti henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä, kaupungin asukkaita ja muita sidosryhmiä.

Talouden tuottavuuden ja tasapainottamisen eri skenaariot

Lähtötilanteen skenaario 2024–2027

Lähtötilanteen skenaario perustuu valtuuston 15.11.2023 hyväksymään talousarvioon 2024 ja taloussuunnitelmaan 2024–2026 ja lähtötilanne on lisäksi ulotettu ohjelman mukaisesti vuodelle 2027 asti. Lähtötilanteen skenaario sisältää vuotta 2024 koskevat valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset sekä päivitetyn ennusteen yhteisöveron tuotosta vuosille 2026–2027. Lähtötilanteeseen on päivitetty lisäksi TE-uudistuksen tuottoja sekä kuluja koskevat erät, arvio palkkojen tulevista korotusprosentteista, inflaation kehittymisestä, sekä verotuloja koskevat ennustetiedot. Lisäksi maanmyyntitulojen odotetaan palautuvan tavanomaiselle viiden miljoonan tasolle vuodesta 2026 alkaen.

Lähtötilanteen skenaariossa suunnitelmakausien 2025–2027 vuosikatteen eivät riitä enää kattamaan kertyvien poistojen määriä. Yhteenlaskettu skenaarion mukainen

kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2024–2027 olisi lähtötilanteessa yhteensä noin 30 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin talous ei lähtötilanteessa olisi enää tasapainossa. Lähtötilanteen skenaariossa toimintakulujen kasvuvauhti suunnitelmavuosina on paljon suurempaa kuin vastaavasti toimintatuottoina ja verorahoituksen kautta kerättävien yhteenlaskettujen tulojen kasvu.

Lähtötilanteessa suunnitelmavuosilta 2025–2027 heikentyvästi kertyvällä tulorahoituksella saataisiin katettua kaupungin investointisuunnitelman mukaisista investoinneista vain 49 prosenttia. Suunnitelmavuosien heikentyvä tulorahoituksen määrä vaikuttaa voimakkaasti kaupungin tulevaan tarpeeseen rahoittaa investointeja lainarahoituksella ja päivite-tyssä lähtötilanteessa kaupungin lainakanta kasvaisi.

Lähtötilanteen skenaario

TULOSLASKELMA	TA2024+m	TS2025	Muutos %	TS2026	Muutos %	TS2027	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	68 309 916	72 427 527	6,0 %	74 625 459	3,0 %	75 371 714	1,0 %
Myyntituotot	6 605 325	6 671 378		6 738 092		6 805 473	
Maksutuotot	6 726 733	9 428 269		9 496 209		9 591 171	
Tuet ja avustukset	5 867 000	5 925 670		5 984 928		6 044 777	
Muut toimintatuotot	49 110 858	50 402 210		52 406 230		52 930 292	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	670 000	670 000		670 000		670 000	
TOIMINTAKULUT	-238 127 615	-257 142 380	8,0 %	-265 825 614	3,4 %	-273 370 210	2,8 %
Henkilöstökulut	-109 031 300	-113 298 918	3,9 %	-117 262 833	3,5 %	-121 367 032	3,5 %
Palvelujen ostot	-57 340 962	-59 634 600	4,0 %	-61 721 811	3,5 %	-63 573 466	3,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 799 950	-15 678 582		-16 227 287		-16 551 833	
Avustukset	-10 849 400	-12 803 255		-13 195 368		-13 459 275	
Muut toimintakulut	-46 106 003	-48 323 139		-50 014 429		-51 014 718	
TOIMINTAKATE	-169 147 699	-184 044 853	8,8 %	-190 530 155	3,5 %	-197 328 496	3,6 %
VEROTULOT	143 600 000	155 000 000	7,9 %	159 200 000	2,7 %	165 400 000	3,9 %
Kunnan tulovero	93 000 000	94 000 000		100 000 000		104 000 000	
Kiinteistövero	18 600 000	19 000 000		19 200 000		19 400 000	
Osuus yhteisöveron tuotosta	32 000 000	42 000 000		40 000 000		42 000 000	
VALTIONOSUUDET	46 200 000	50 000 000	8,7 %	50 500 000	1,0 %	49 500 000	-2,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 510 000	160 000	-93,6 %	-1 840 000	-1250,0 %	-3 840 000	108,7 %
Korkotuotot	710 000	160 000		160 000		160 000	
Muut rahoitustuotot	3 100 000	3 100 000		3 100 000		3 100 000	
Korkokulut	-1 200 000	-3 000 000		-5 000 000		-7 000 000	
Muut rahoituskulut	-100 000	-100 000		-100 000		-100 000	
VUOSIKATE	23 162 301	21 115 147	-8,0 %	17 329 845	-17,9 %	13 731 504	-20,8 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 500 000	-25 000 000	2,0 %	-28 000 000	12,0 %	-30 000 000	7,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 337 699	-3 884 853		-10 670 155		-16 268 496	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	0	0		1 000 000		1 250 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 337 699	-3 884 853	152,6 %	-9 670 155	148,9 %	-15 018 496	55,3 %

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman mukainen skenaario 1 vuosille 2024–2030 (100 % tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman mukaisista toimenpiteistä toteutetaan)

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman vaihtoehtoisissa skenaarioissa laskelmat on ulotettu ohjelmaa pidemmälle aikavälille, aina vuoteen 2030 asti. Suunnitelma- vuodet 2028–2030 on arvioitu skenaarioissa, sillä oletta- mukselle, että ohjelman viimeisen 2027 vuoden pysyväksi sopeutustasoksi tavoiteltu taso saadaan ylläpidettyä myös

ohjelman jälkeisinä toimintavuosina. Tuottavuus- ja tasapai- nottamisohjelman mukaisessa ensimmäisessä skena- riossa tuloslaskelman lähtötilanteen eriin on sisällytettyinä 100 % lautakuntien esittämistä toimintatuottoja ja -kuluja koskevista toimenpiteistä. Skenaario 1 sisältää lisäksi Ko- konniemen liikuntakeskushankkeen,

joukkoliikenneuudistuksen kustannukset, sekä ohjelman investointeja koskevat toimenpiteet, jotka vaikuttavat suoraan tuloslaskelmaosaan.

Skenaariossa toimintatuottojen määrä kohoaa vuonna 2025 noin 79 miljoonaan euroon sisältäen kertaluonteisia kiinteistöjen myyntivoittoja, noin 6,5 miljoonaa euroa. Vuosina 2026–2030 toimintatuottojen määrä, sisältäen muut toimialojen tuottavuus- ja tasapainottamiserät, painuu jälleen lähemmäs tavanomaista noin yhden prosentin kasvun tuntumaa, kun kertaluonteiset tuottoja kasvattavat erät vuodelta 2025 jäävät pois.

Toimintakulujen määrään on sisällytetty toimialojen tuottavuus- ja tasapainottamistoimenpiteet, jotka vähentävät toimintakulujen määrää yhteensä 38,5 miljoonaa euroa vuosina 2024–2030. Muihin toimintakuluihin on lisätty talousarviosta puuttuvat, mutta tiedossa olevat todennäköisesti tarpeelliset kustannukset liittyen varhaiskasvatuksen väistöiloihin, tilapäistiloihin sekä Gammelbackan kirjastoon ja nuorisotilaan.

Joukkoliikenneuudistuksen tasokorotus 'maltillinen, kehitetty palvelutaso' - mukaisesti lisää kaupungin toimintakulujen määrää lipputuloilla netotettuna noin 6,3 miljoonaa euroa vuosina 2025–2030.

Kokonniemen liikuntakeskushankkeen aloituksen ensimmäiset kustannuserät kohdistuvat skenaariossa C2-vaihtoehdon mukaisesti vuosille 2024–2030 ja lisäävät tänä

aikana käyttötalouden kustannuksia, poistoja sekä rahoituskustannuksia yhteensä 19 miljoonaa euroa. Kokonniemen liikuntakeskushankkeen valmistuminen ja lopullinen taloudellinen kokonaisvaikutus ajoittuu talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman suunnitelmavuosien jälkeiselle ajalle, jonka jälkeen vuosittainen kokonaiskustannus kaupun- gille on noin 5,3 miljoonaa euroa.

Investointien tarkastelun seurauksena tehtyjen toimenpiteiden vaikutukset tuloslaskelmassa vaikuttavat poistojen sekä lainakannan madaltamisen kautta rahoituskustannusten määriin, mutta tässä skenaariossa ovat esitettyä yhdellä rivillä poistojen jälkeen. Tulevien vuosien investointitasoa tarkastelemalla tavoitellaan yhteensä 6,2 miljoonan euron edestä poistojen sekä rahoituskustannusten vähentymistä osana tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmaa.

Skenaario 1 (100 % toimenpiteistä saadaan toteutettua) mukaisesti kaupungin yhteenlaskettu kumulatiivinen ylijäämä vuosina 2024–2027 on noin miljoona euroa ja kumulatiivinen alijäämä vuosina 2024–2030 on noin 14,6 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää kattamaan kaupungin poistot vuosina 2024–2030 noin 91 prosenttisesti. Ohjelman mukaiset investoinnit kyettäisiin kattamaan tulorahoituksella 53 prosenttisesti, jolloin samanaikaisesti lainakannan kasvua saadaan myös hillittyä lähtötilanteesta.

Taulukko, skenaario 1 (100 % toimenpiteistä toteutetaan)

TULOSLASKELMA (1 000 €)	TA2024+m	TS2025	Muutos %	TS2026	Muutos %	TS2027	Muutos %	TS2028	Muutos %	TS2029	Muutos %	TS2030	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	68 310	79 428	16,3 %	76 625	-3,5 %	77 672	1,4 %	77 625	-0,1 %	78 387	1,0 %	79 156	1,0 %
<i>Ohjelman toimenpiteet käyttötalous</i>		7 000		2 000		2 300		1 500		1 500		1 500	
Myyntituotot	6 605	6 671		6 738		6 805		6 874		6 942		7 012	
Maksutuotot	6 727	9 428		9 496		9 591		9 687		9 784		9 882	
Tuet ja avustukset	5 867	5 926		5 985		6 045		6 105		6 166		6 228	
Muut toimintatuotot	49 111	50 402		52 406		52 930		53 460		53 994		54 534	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	670	670		670		670		670		670		670	
TOIMINTAKULUT	-238 103	-257 772	8,3 %	-264 193	2,5 %	-270 484	2,4 %	-278 583	3,0 %	-287 565	3,2 %	-294 834	2,5 %
<i>Ohjelman toimenpiteet käyttötalous</i>	800	3 500		5 800		7 100		7 100		7 100		7 100	
<i>Joukkoliikenteen tasokorotus</i>		-1 730		-1 267		-790		-814		-838		-863	
<i>Kokonniemen liikuntakeskus</i>	-200	-700		-1 700		-2 200		-3 400		-5 300		-5 300	
Henkilöstökulut	-109 031	-113 299	3,9 %	-117 263	3,5 %	-121 367	3,5 %	-125 008	3,0 %	-128 758	3,0 %	-132 621	3,0 %
Palvelujen ostot	-57 341	-59 635	4,0 %	-61 722	3,5 %	-63 573	3,0 %	-65 163	2,5 %	-66 792	2,5 %	-68 462	2,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 800	-15 679		-16 227		-16 552		-16 883		-17 221		-17 565	
Avustukset	-10 849	-12 803		-13 195		-13 459		-13 728		-14 003		-14 283	
Muut toimintakulut	-46 681	-50 023		-51 214		-52 239		-53 283		-54 349		-55 436	
TOIMINTAKATE	-169 123	-177 675	5,1 %	-186 897	5,2 %	-192 142	2,8 %	-200 288	4,2 %	-208 508	4,1 %	-215 008	3,1 %
VEROTULOT	143 600	155 000	7,9 %	159 200	2,7 %	165 400	3,9 %	170 720	3,2 %	176 134	3,2 %	181 644	3,1 %
Kunnan tulovero	93 000	94 000		100 000		104 000		107 120		110 334		113 644	
Kiinteistövero	18 600	19 000		19 200		19 400		19 600		19 800		20 000	
Osuus yhteisöveron tuotosta	32 000	42 000		40 000		42 000		44 000		46 000		48 000	
VALTIONOSUUDET	46 200	50 000	8,2 %	50 500	1,0 %	49 500	-2,0 %	50 500	2,0 %	51 500	2,0 %	52 500	1,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 510	160	-93,6 %	-840	-625,0 %	-1 340	59,5 %	-1 840	37,3 %	-2 840	54,3 %	-3 840	35,2 %
Korkotuotot	710	160		160		160		160		160		160	
Muut rahoitustuotot	3 100	3 100		3 100		3 100		3 100		3 100		3 100	
Korkokulut	-1 200	-3 000		-4 000		-4 500		-5 000		-6 000		-7 000	
Muut rahoituskulut	-100	-100		-100		-100		-100		-100		-100	
VUOSIKATE	23 187	27 485	18,5 %	21 963	-20,1 %	21 418	-2,5 %	19 092	-10,9 %	16 286	-14,7 %	15 295	-6,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 300	-23 900	-1,6 %	-23 700	-0,8 %	-23 500	-0,8 %	-23 300	-0,9 %	-23 300	0,0 %	-23 300	0,0 %
<i>Ohjelman toimenpiteet investoinnit</i>	200	600		800		1 000		1 200		1 200		1 200	
TILIKAUDEN TULOS	-1 113	3 585		-1 737		-2 082		-4 208		-7 014		-8 005	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET		0		1 000		1 250		1 250		1 250		1 250	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 113	3 585	-422,2 %	-737	-120,6 %	-832	12,9 %	-2 958	255,3 %	-5 764	94,9 %	-6 755	17,2 %

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman mukainen skenaario 2 vuosille 2024–2030 (70 % tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman mukaisista toimenpiteistä toteutetaan)

Skenaario 2:ssa talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman parametrit ovat muilta osin samat kuin skenaariossa 1:ssä, mutta laskentataulukossa on havainnollistettu toimintavuosien tilannetta silloin, jos ohjelman mukaisista toimenpiteistä toimintakulujen osalta saadaan varovaisuuden periaatteella toteutettua 70 prosenttia.

Skenaario 2:ssa toimintakulujen määrässä on huomioitu ohjelman mukaisia toimenpiteitä yhteensä 27 miljoonaa euroa.

Skenaario 2 mukaisesti kaupungin yhteenlaskettu kumulatiivinen alijäämä vuosina 2024–2027 on 4,3 miljoonaa euroa ja vuosina 2024–2030 yhteensä 26,1 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää kattamaan kaupungin poistot vuosina 2024–2030 noin 84 prosenttisesti. Suunnitellut investoinnit kyettäisiin kattamaan tulo-rahoituksella 49 prosenttisesti, jolloin lainakanta olisi vuoden 2030 lopussa 208 miljoonaa euroa.

Taulukko, skenaario 2 (70 % toimenpiteistä toteutetaan)

TULOSLASKELMA (1 000€)	TA2024+m	TS2025	Muutos %	TS2026	Muutos %	TS2027	Muutos %	TS2028	Muutos %	TS2029	Muutos %	TS2030	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	68 310	79 428	16,3 %	76 625	-3,5 %	77 672	1,4 %	77 625	-0,1 %	78 387	1,0 %	79 156	1,0 %
<i>Ohjelman toimenpiteet</i>		7 000		2 000		2 300		1 500		1 500		1 500	
Myyntituotot	6 605	6 671		6 738		6 805		6 874		6 942		7 012	
Maksutuotot	6 727	9 428		9 496		9 591		9 687		9 784		9 882	
Tuet ja avustukset	5 867	5 926		5 985		6 045		6 105		6 166		6 228	
Muut toimintatuotot	49 111	50 402		52 406		52 930		53 460		53 994		54 534	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	670	670		670		670		670		670		670	
TOIMINTAKULUT	-238 343	-258 822	8,6 %	-265 933	2,7 %	-272 614	2,5 %	-280 713	3,0 %	-289 695	3,2 %	-296 964	2,5 %
<i>Ohjelman toimenpiteet</i>	560	2 450		4 060		4 970		4 970		4 970		4 970	
Joukkoliikenteen tasokorotus		-1 730		-1 267		-790		-814		-838		-863	
Kokoniemen liikuntakeskus	-200	-700		-1 700		-2 200		-3 400		-5 300		-5 300	
Henkilöstökulut	-109 031	-113 299	3,9 %	-117 263	3,5 %	-121 367	3,5 %	-125 008	3,0 %	-128 758	3,0 %	-132 621	3,0 %
Palvelujen ostot	-57 341	-59 635	4,0 %	-61 722	3,5 %	-63 573	3,0 %	-65 163	2,5 %	-66 792	2,5 %	-68 462	2,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 800	-15 679		-16 227		-16 552		-16 883		-17 221		-17 565	
Avustukset	-10 849	-12 803		-13 195		-13 459		-13 728		-14 003		-14 283	
Muut toimintakulut	-46 681	-50 023		-51 214		-52 239		-53 283		-54 349		-55 436	
TOIMINTAKATE	-169 363	-178 725	5,5 %	-188 637	5,5 %	-194 272	3,0 %	-202 418	4,2 %	-210 638	4,1 %	-217 138	3,1 %
VEROTULOT	143 600	155 000	7,9 %	159 200	2,7 %	165 400	3,9 %	170 720	3,2 %	176 134	3,2 %	181 644	3,1 %
Kunnan tulovero	93 000	94 000		100 000		104 000		107 120		110 334		113 644	
Kiinteistövero	18 600	19 000		19 200		19 400		19 600		19 800		20 000	
Osuus yhteisöverosta	32 000	42 000		40 000		42 000		44 000		46 000		48 000	
VALTIONOSUUDET	46 200	50 000	8,2 %	50 500	1,0 %	49 500	-2,0 %	50 500	2,0 %	51 500	2,0 %	52 500	1,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 510	160	-93,6 %	-840	-625,0 %	-1 340	59,5 %	-1 840	37,3 %	-2 840	54,3 %	-3 840	35,2 %
Korkotuotot	710	160		160		160		160		160		160	
Muut rahoitustuotot	3 100	3 100		3 100		3 100		3 100		3 100		3 100	
Korkokulut	-1 200	-3 000		-4 000		-4 500		-5 000		-6 000		-7 000	
Muut rahoituskulut	-100	-100		-100		-100		-100		-100		-100	
VUOSIKATE	22 947	26 435	15,2 %	20 223	-23,5 %	19 288	-4,6 %	16 962	-12,1 %	14 156	-16,5 %	13 165	-7,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 300	-23 900	-1,6 %	-23 700	-0,8 %	-23 500	-0,8 %	-23 300	-0,9 %	-23 300	0,0 %	-23 300	0,0 %
<i>Ohjelman toimenpiteet investoinnit</i>	200	600		800		1 000		1 200		1 200		1 200	
TILIKAUDEN TULOS	-1 353	2 535		-3 477		-4 212		-6 338		-9 144		-10 135	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN M.	0	0		1 000		1 250		1 250		1 250		1 250	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 353	2 535	-287,4 %	-2 477	-197,7 %	-2 962	19,6 %	-5 088	71,7 %	-7 894	55,2 %	-8 885	12,5 %

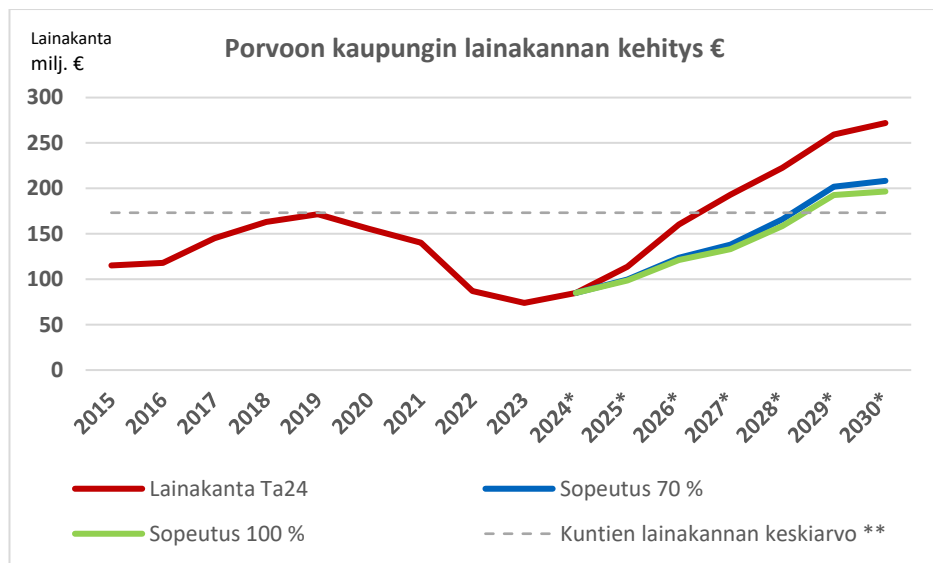
Taulukko, lähtötason ja eri skenaarioiden vertailu

Yhteenveto	Lähtötaso 2024–2027	Skenaario 1 2024–2027 (100 % toimenpiteistä)	Skenaario 2 2024–2027 (70 % toimenpiteistä)
Tuloslaskelman kumulatiivinen ylijäämä/alijäämä yhteensä	-30,0 milj. €	+0,9 milj. €	-4,3 milj. €
Taseeseen kertynyt ylijäämä tarkasteluvuoden lopussa	116,3 milj. €	147,2 milj. €	142,0 milj. €
Lainakanta	TA24 mukaisesti 193 milj. €	133 milj. €	138 milj. €

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman vaikutus kaupungin lainakantaan

Kaupungin lainakanta on pysynyt alhaisella tasolla viime vuosina, kun vanhoja lainoja on lyhennetty suunnitelmien mukaisesti eikä uutta lainaa ole ollut tarve nostaa. Tulevina vuosina käyttötalouden menojen kasvu ja mittavat investointitarpeet kääntävät lainakannan nopeaan kasvuun, mikäli menojen kasvua ja investointitasoa ei hillitä. Alla olevassa kaaviossa on kuvattu lainakannan kehitys vuodesta 2015

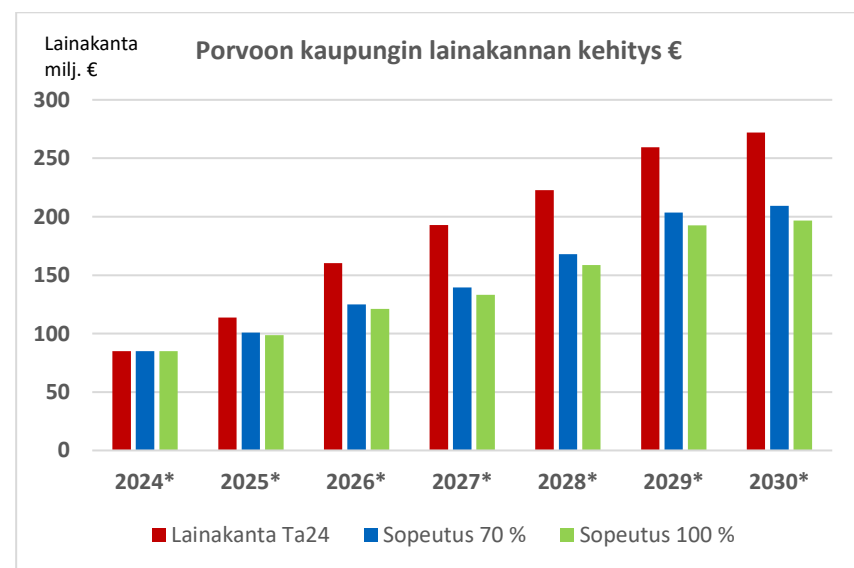
alkaen huomioiden tulevien vuosien arvioitu kehitys. Vuoden 2024 talousarvion mukainen ennuste näyttää miten lainakanta kääntyy jyrkkään kasvuun vuodesta 2025 alkaen ja saavuttaisi vuonna 2027 193 miljoonaan ja vuonna 2030 272 miljoonan euron tason. Jyrkin kasvu taittuisi vasta vuosikymmenen lopussa, jolloin lainakanta olisi yli kolminkertaistunut nykytasoon nähden.

** Kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta vuonna 2022 kerrottuna Porvoon asukasluvulla

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman mukaisilla toilla lainakannan kasvu on selkeästi loivempi ja jää huomattavasti matalammalle tasolle tarkastelujakson lopussa. Mikäli toimenpiteet toteutuvat kokonaisuudessaan (100 %) lainakanta jää vuoden 2027 lopussa yhteensä 133 miljoonaa euroon ja vuonna 2030 197 miljoonaan euroon. Mikäli

toimenpiteet toteutuvat osittain (70 %), on lainakanta vuonna 2027 yhteensä 138 miljoonaa euroa ja vuonna 2030 208 miljoonaa euroa. Ohjelman myötä lainakannan kasvu on siis huomattavasti maltillisempaa, mikä hillitsee osaltaan myös lainanhoitokuluja.

Kaupungin verorahoitus

Kaupungin taloutta voidaan sopeuttaa korottamalla kunnallisveroprosenttia tai kiinteistöveroprosentteja. Kunnallisveroprosentin korotus kuitenkin heikentää kaupunkilaisten ostovoimaa ja kaupungin vetovoimaa muihin Uudenmaan kuntiin verrattuna.

Kiinteistöveron korotus puolestaan nostaa asumisen kustannuksia ja muussa käytössä olevien kiinteistöjen kustannuksia.

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuotto on hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin kaupungin merkittävin tulonlähde, jonka tuotto nykytasossa on noin 93 miljoonaa euroa, ja muodostaa noin 40 prosenttia kaupungin kokonaistuloista.

UUDENMAAN KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT 2024

Kauniainen	4,40	Lohja	7,90
Espoo	5,30	Vihti	7,80
Helsinki	5,30	Pornainen	7,90
Vantaa	6,40	Inkoo	8,10
Sipoo	6,60	Mäntsälä	8,30
Kerava	6,90	Karkkila	8,60
Kirkkonummi	7,10	Siuntio	8,60
Tuusula	7,10	Askola	8,90
Porvoo	7,10	Lapinjärvi	8,90
Nurmijärvi	7,50	Pukkila	8,90
Hyvinkää	7,60	Hanko	9,30
Järvenpää	7,60	Raasepori	9,30
Loviisa	7,60	Myrskylä	9,90

Porvoon kaupungin kunnallisveroprosentti oli vuodesta 2015 alkaen 19,75, kunnes hyvinvointialueuudistuksen takia veroprosentti alennettiin velvoittavan lainsäädännön takia tasolle 7,11 vuonna 2023 ja vuodelle 2024 veroprosentti pyöristettiin lukuun 7,1.

Yksi kunnallisveroprosentti tuottaa kaupungille noin 13 miljoonaa euroa. Vastaavasti 0,1 prosenttiyksikön muutos vaikuttaa kaupungin tuloihin noin 1,3 miljoonaa euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on vuosittain maksettava, kiinteistön omistamiseen perustuva vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaita ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero tuottaa kaupungille noin 19 miljoonaa euroa verotuloja vuosittain.

Kiinteistöveroprosenteille on kiinteistöverolaissa säädetty ylä- ja alarajat. Kunnat voivat valita veroprosentit lain määrittämän vaihteluvälin rajoissa.

- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,41–1,00 prosenttia. Porvoon veroprosentti on 0,50. Korotus 0,1 prosenttiyksiköllä tuottaisi noin 1,3 milj. € vuositasolla.
- Vapaa-ajan rakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,41–2,00 prosenttia. Porvoon veroprosentti on 1,30. Korotus 0,1 prosenttiyksiköllä tuottaisi noin 60 t €,
- Rakennuksista ja rakennelmista perittävä yleinen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli 0,93–2,0. Porvoon veroprosentti on 1,30. Korotus 0,1 prosenttiyksiköllä tuottaisi noin 0,45 milj. €,
- Maapohjasta perittävän yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 1,3–2,0. Porvoon veroprosentti on 1,30. Korotus 0,1 prosenttiyksiköllä tuottaisi noin 0,4 milj. €.

Yhteisövero

Kaupungin yhteisöveron tuotto on vaihdellut viime vuosina voimakkaasti. Yhteisövero tuotti kaupungille 2010-luvun alkuvuosina noin 14–16 miljoonaa euroa vuodessa, kun huippuvuotena 2021 valtion korottaman jako-osuuden kanssa yhteisöveron tuotto nousi noin 74 miljoonaan euroon.

Kaupungin yhteisöveron tuotoksi vuodelle 2024 ennakoidaan talousarviossa 32 miljoonaa euroa, ja sen ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina reiluun 40 miljoonan euroon. Yhteisöveron tuoton ennustaminen on hyvin epävarmaa sen suhdanneluonteisuuden takia.

Kaupunki ei itse pääätä yhteisöjen tuloveroprosentista, eikä kaupunki voi suoraan vaikuttaa yhteisöveron tuottoon.

Mahdolliset muutokset veroprosenteissa

Kaupungin talouden näkymät eivät edellytä muutosta kunnallisvero- tai kiinteistöveroprosentteihin vielä vuonna 2025. Vuonna 2026 kaupunki kestää vielä lievästi alijäämäisen tuloksen, mutta paine veronkorotuksille on viimeistään vuonna 2027 on olemassa, vaikka valmistelussa olevat sopeutustoimet huomioidaan.

Esimerkiksi kunnallisveroprosentin 0,2–0,3 prosenttiyksikön korotus lisäisi kaupungin vuosituloja 2,6–3,9 miljoonaa euroa, jolloin talous olisi kutakuinkin tasapainossa, mikäli myös muut sopeutustoimet toteutuvat. Suunnilleen vastaavaan lopputulokseen päästäisiin, jos kunnallisveroprosenttia korotettaisiin 0,1–0,2 prosenttiyksiköllä ja yleisiä kiinteistöveroprosentteja sekä vapaa-ajan rakennusten kiinteistöveroprosentteja korotettaisiin 0,1 prosenttiyksiköllä.

Yhteenveto rakenteellisesta sopeuttamisesta

Suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus yhteensä toimialoitain on esitettyä alla olevassa taulukossa skenaario 1 mukaisesti, eli jos suunnitelluista toimenpiteistä saadaan toteutettua 100 prosenttia. Toimialojen käyttötalouteen kohdistuvien menojen sopeutustarpeesta jäädään skenaarion yhden

mukaisessa vaihtoehdossa 4,5 miljoonaa euroa, kun taas käyttötalouden tuottojen osalta tavoitetaso ylittyisi kertaluonteiset erät sisältäen noin 10 miljoonaa euroa. Toimialakohtaiset tarkemmat toimenpidetaulukot on esitetty toimialojen tekstiosien yhteydessä.

TOIMIALAT - MENOT	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2024–2027
Konsernipalvelut	424 000	760 900	1 470 900	1 775 900	4 431 700
Kaupunkikehitys	180 000	533 500	723 500	833 500	2 270 500
Kasvu ja oppiminen	132 500	1 365 000	2 665 000	3 595 000	7 757 500
Elinvoima	40 000	753 500	868 500	883 500	2 545 500
Yhteensä	776 500	3 412 900	5 727 900	7 087 900	17 005 200
Tavoite	500 000	5 000 000	7 000 000	9 000 000	21 500 000

TOIMIALAT - TULOT	2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2024–2027
Konsernipalvelut	10 000	6 930 000	1 360 000	1 570 000	9 870 000
Kaupunkikehitys	2 000	337 000	447 000	567 000	1 353 000
Kasvu ja oppiminen	2 000	144 000	166 000	188 000	500 000
Elinvoima	0	50 000	50 000	50 000	150 000
Yhteensä	14 000	7 461 000	2 023 000	2 375 000	11 873 000
Tavoite	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000

Konsernipalvelujen toimiala

KONSERNIPALVELUT - YHTEENVETO						
Toimintamenot		2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024–2027
Arvio toimintakuluista ennen sopeutustoimia		46 881 212	49 821 194	51 455 507	52 840 165	200 998 078
Menojen tuottavuus ja tasapinottamistavoite		98 437	968 747	1 354 981	1 743 364	4 165 529
Ehdotettujen toimenpiteiden sopeutus yhteensä		424 000	760 900	1 470 900	1 775 900	4 431 700
Erotus (tavoite-ehdotus yhteensä)		-325 563	207 847	-115 919	-32 536	-266 171
Toimintatuotot		2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024–2027
Ehdotetut tuottolisäykset yhteensä		10 000	6 930 000	1 360 000	1 570 000	9 870 000
TOIMINTAKULUT						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024–2027
Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet						
	Karsitaan asiantuntijapalveluiden käyttöä ja mediatilaostoja		10 000	15 000	25 000	50 000
	HPK:n tuottavuustavoite 3,5 % (300 000 e/v) + muut käännöskulut. Kehitetään hallintoprosessia (vain tarpeellisia, tiiviimpiä ja analyyttisempiä valmistelutekstejä), hyödynnetään tekoälyn tuomia mahdollisuuksia, linjataan yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa kieliohjelmassa käännoستاسو kaikille kielille.		5 000	10 000	15 000	30 000
	Ei palkata markkinointisuunnittelijaa (1 htv), markkinoinnin tehtävät ja markkinoinnin henkilöresurssi (0,5 htv) siirtyvät elinvoiman toimialalle matkailu- ja tapahtumat palvelualueelle	25 000	25 000	25 000	25 000	100 000
	Luovutaan Telian vaihdopalvelusta (22 000 / vuosi) ja hyödynnetään verkkokauppaa laajemmin mm. ilmoittautumisessa, laskutuksessa ja perinnässä (1,5 htv eli 75 000 €/ vuosi). Lisää työtä kompassissa 1 htv.		30 000	35 000	35 000	100 000
Henkilöstö, demokratia ja kehitys						
	Kaupunginhallituksen ja -valtuuston ilta-koulujen/kokousten vähentäminen yhdellä vuodessa	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Hallintosihteerin tehtävien jakaminen tiimissä	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
	Ostopalveluiden vähentäminen (henkilöstökysely ym)	9 000	15 000	15 000	15 000	54 000
	Kesänuorten määrän vähentäminen		30 000	30 000	30 000	90 000
	Työterveyspalvelusopimuksen päivittäminen			150 000	150 000	300 000
	Henkilöstövähennykset eläköitymisten johdosta		30 000	30 000	30 000	90 000
	Luovutaan tarpeettomista lisensseistä ja ohjelmistoista	10 000	40 000	40 000	40 000	130 000
	Puhepalveluiden kilpailutus		30 000	100 000	100 000	230 000
	Tietoturva- ja valvomon (SIEM/SOC) uudelleen hankinta, kilpailutus			20 000	20 000	40 000
	Pienennetään laitteiden leasing kuluja		10 000	20 000	30 000	60 000
	Vähennetään tietoliikennekuluja (HPK)			70 000	70 000	140 000
	Ostolaskujen automatisointi (HPK)			20 000	20 000	40 000
	Siirytään paperittomaan toimistoon, otetaan suomi.fi -viestit käyttöön. Säästö postituskuluissa.			40 000	40 000	80 000
Rahoitus ja strategia						
	Keke: Asiantuntijapalvelut		1 400	1 400	1 400	4 200
	Keke: Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi		2 000	2 000	2 000	6 000
	Keke: Climate Leadership Coalition		11 000	11 000	11 000	33 000
	Keke: Opetus- ja kulttuuripalvelut (trash heroes)		1 500	1 500	1 500	4 500
	Rah: HPK-palvelut Oy:n tuottavuustavoite (3,5 % kokonaisuudesta)		25 000	40 000	50 000	115 000
	Rah: paperilaskujen vähentäminen		20 000	20 000	20 000	60 000
	Rah: talousjärjestelmät		25 000	25 000	25 000	75 000
	Rah: luovutaan taloustutkasta		2 000	2 000	2 000	6 000
	Luovutaan tarpeettomista jäsenyyksistä					0
	Hank: lisätään hankintojen kustannustietoisuutta			100 000	200 000	300 000
	Hyte: asiantuntijapalvelut		3 000	3 000	3 000	9 000
	Strategiakoordinaattorin sijaisuus jätetään täyttämättä osan vuotta 2024	35 000				35 000
Toimitilat						
	Hallinnon toimitilojen tiivistys	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
	Tyhjistä tiloista luopuminen		100 000	100 000	100 000	300 000
	Energiansäästö (lämpö, sähkö ja kaasu)	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000
	Variikkotoimintojen keskittäminen				170 000	170 000

	Kiinteistönhoidon tehostaminen			100 000	100 000	200 000
	Poltto- ja voiteluaine	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000
	Purkukohteiden vähentäminen			100 000	100 000	200 000
TOIMINTATUOTOT						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
Tuloslaskelmaosa / Rahoitus	Konserniyhtiöiden tulostavoitteet		300 000	600 000	600 000	1 500 000
Tuloslaskelmaosa / Rahoitus ja Kake	Kiinteistöverotietojen ajantasaistaminen (projekti)			200 000	400 000	600 000
Tuloslaskelmaosa / Rahoitus	Tehostetaan kassavarojen lyhytaikaista sijoittamista		100 000	100 000	100 000	300 000
Tuloslaskelmaosa/ Hyte	Valtionosuuden hyvinvoinnin ja terveyden lisäosa			20 000	20 000	40 000
Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet	Yhteismarkkinointi, tuloutus kumppaneilta	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
	Ulkopuolisen hankerahoituksen hyödyntäminen		20 000	30 000	40 000	90 000
Kehitysyksikkö						
Toimitilat	Kiinteistöjen myyntituotot		6 500 000	400 000	400 000	7 300 000

Toimintatulot

Henkilöstö, demokratia ja kehitys

Henkilöstöyksikön tulot muodostuvat työterveyshuollon palveluista maksettavista Kela-korvauksista ja pienimuotoisesti henkilöstökoulutuksista perittävistä sisäisistä veloituksista. Kela-korvausten määrän arvioidaan hieman vähentyvän, kun työterveyshuollon sopimuksen laajuutta ja sisältöä tarkastellaan. Henkilöstön vapaa-ajanmökkeistä syntyy noin 22 000 euron vuotuiset tuotot. Vapaa-ajan mökkien vuokria tarkastellaan säännöllisesti, mutta suuria korotuksia ei ole mahdollista tehdä.

Kehitys ja digitalisaation toimintatulot ovat viime vuosina olleet valtiovarainministeriön digikannustimia. Näillä näkymin juuri tämä tuki muoto ei jatku, mutta tavoitteena on hankkia valtakunnallista tai EU-rahoitusta eri hankkeiden ja projektien kautta myös jatkossa.

Rahoitus ja strategia

Kaupungin kassavarojen sijoittamisen voidaan tehostaa nykyisessä korkoympäristössä. Kaupungin pankkipalvelut kilpailutetaan uudestaan, jolloin käyttötililtä on mahdollista saada parempia korkotuottoja ja tarvittaessa luottolimiittiä voidaan hyödyntää kassanhallinnassa.

Kiinteistöverotuksen perusteena olevat rakennustiedot ovat osin puutteellisia. Verohallinnon tietoja on mahdollista ajantasaistaa siten, että kaupunki päivittää ensin omia kiinteistötietojaan, josta tiedot päätyvät Verohallinnolla. Osana talouden tuottavuus ja tasapaino-ohjelmaa esitetään määräaikaista projektia, jossa kahden-kolmen vuoden aikana kiinteistötietoja lähdetään säännönmukaisesti päivittämään.

Projekti edellyttää määräaikaaisesti lisäresursointia rakennusvalvontaan, mutta projektista odotettavat tuotot ovat selkeästi kustannuksia korkeammat.

Kaupungin HYTE-toimintaa on kehitetty ja tätä kautta on saatu jo enemmän valtionosuustuloja. Toimintaa on mahdollista kehittää edelleen, ja saa jossain määrin enemmän valtionosuutta.

Konserniyhtiölle asetettuja tuloutustavoitteita on mahdollista korottaa maltillisesti. Nykytilanteessa käytännössä tuloutustavoitteen korottaminen koskisi Porvoon Energiaa silloin, kun yhtiön toiminta ja tulos ovat riittävällä tasolla.

Toimitilat

Toimitilat palvelualueen ulkoiset toimintatulot koostuvat kiinteistöjen myyntituloista. Helposti myytävät kohteet on myyty, jäljellä olevat ja kaupungin palvelukäyttöön kelpaamattomat kohteet vaativat ensin kaava- tai käyttötarkoituksen muutoksen, jotta ne yleensä tulevat myyntikelpoisiksi.

Suunnitteluvuosille on arvioitu yhteensä 7,3 miljoonan myyntitulot. Helpoin, heti myyntivalmis ja tarvittaessa nopeastikin kaupaksi menevä kohde on keskuspaloasema. Keskustan puutalokorttelit, Linnakosken kadun puutalot ja KomBi ovat asuinkäyttöön kysytyjä, mutta vaativat kaikki ensin kaavamuutoksen. Tyhjiillään olevista, lähiaikoina tyhjenevistä ja potentiaalisista myyntikohteista on käynnistetty kaavoituksen ja maapolitiikan kanssa yhteisprojekti, jossa on tunnistettu potentiaaliset myyntikohteet ja vaadittavat toimenpiteet, millä ne jalostetaan myyntikuntoon. Projekti vie vuosia, joten nopeita tuottoja ei ole odotettavissa.

Toimintamenot

Vaalit

Vaalijärjestelyjä tarkastellaan kustannustehokkuuden näkökulmasta vielä aikaisempaa tehokkaammin kuitenkin pitäen tiukasti kiinni järjestelyjen luotettavasta toiminnasta sekä luonnollisesti lainmukaisuudesta.

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston iltakouluja pyritään yhdistämään temaattisesti sekä pitämään mahdollisuuksien mukaan valtuuston kokousten yhteydessä. Hyvin suunniteltuna tämä toimintamalli on valtuutettujen näkökulmasta tarkoituksenmukainen eikä heikennä heidän mahdollisuuttaan saada riittävää informaatiota päätettävistä asioista.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus tarkastelee osana oman toimintansa kehittämistä mahdollisuuksia pienentää kokouksista aiheutuvia kustannuksia. Asioiden valmistelua pyritään tekemään siten, että ylimääräisiä kokouksia pidetään vain olosuhteiden niitä ehdottomasti vaatiessa.

Viestintä, markkinointi ja yhteiskuntasuhteet

Palvelualueella toteutetaan tuottavuutta lisääviä rakenteellisia uudistuksia ja karsitaan asiantuntijapalveluiden ja mediatilaostoja.

Palvelualueen vastuulla olleet markkinoinnin tehtävät ja henkilöresurssi sekä kaikkia toimialoja koskeva markkinoinnin ohjaus- ja koordinoitavastuu siirtyvät elinvoiman toimialalle matkailu- ja tapahtumapalveluiden yhteyteen. Näin voidaan jättää täyttämättä henkilöstösuunnitelmaan sisältyvä graafisen suunnittelija/ markkinointisuunnittelijan tehtävä. Lisäksi luovutaan Telian vaihdepalvelusta ja hyödynnetään verkkokauppaa laajemmin mm. ilmoittautumisessa, laskutuksessa ja perinnässä. Tämä lisää työtä Kompasissa, mutta manuaalisen työn väheneminen tuo mahdollisuuden tätä suurempaan säästöön.

Henkilöstökyselyssä tuli useampia ehdotuksia, joissa ehdotettiin kääntämiseen liittyvien palvelujen käytön vähentämistä. Kääntämiseen liittyviä kuluja voidaan vähentää kehittämällä hallintoprosessiin ja kääntämiseen liittyviä toimintatapoja, hyödyntämällä tekoälyn tuomia mahdollisuuksia sekä linjaamalla yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa kieliohjelmassa käännoastaso kaikille kielille.

Henkilöstö, demokratia ja kehitys

Henkilöstöyksikössä tuottavuuden lisäämiseen liittyvät toimenpiteet kohdentuvat pääosin vuosille 2026 ja 2027. Henkilöstöyksikössä päivitetään työterveyshuollon sopimuksen sisältöä ja sen myötä kustannukset vähenevät arviolta 150 000 euroa vuositasolla. Sopimuksen tarkastelu tarkoittaa, että työpaikkaselvitysprosessia päivitetään ja työpaikkaselvitysten määrää vähennetään. Lisäksi sairaanhoidon laajuutta on syytä tarkastella. Työperäisten sairauksien, mielenterveyden häiriöihin ja tuki- ja liikuntaelinsairauksiin liittyvien sairauksien hoitoa ei kuitenkaan vähennetä. Lisäksi henkilöstöyksikössä hyödynnetään eläköitymisen tuoma mahdollisuus tehtävien uudelleen järjestelyyn henkilöstö, demokratia ja kehitys -yksikön sisällä. Taloutta tasapainotetaan myös vähentämällä ostopalveluja muun muassa koulutuksiin ja henkilöstökyselyihin liittyen.

Kehitys ja digitalisaatio -yksikön tuottavuutta edistävät toimenpiteet voidaan jakaa kolmeen:

- 1) koko kaupunkiorganisaatiossa käytössä olevista lisensseistä luopuminen sisältäen esimerkiksi tietovarasto-, Webropol-, Plandisc-, Kuntanet- ja Mentimeter-lisenssit
- 2) ulkoisten palveluiden optimointi sisältäen puhopalveluiden, tietoturvalvomon, tietoliikennekulujen uudelleen kilpailutus ja/tai järjestäminen
- 3) automaation ja digitalisaation hyödyntämisen tukeminen koko organisaatiossa sisältäen verkkomaksamisen, suomi.fi -viestien ja ostolaskuautomaation laajemman hyödyntämisen.

Rahoitus ja strategia

Rahoitus ja strategia -palvelualueen keskeisin menoja vähentävä toimenpide on hankintojen kustannustietoisuuden kehittäminen. Valtakunnallisestikin on havahduttu siihen, että kaikki julkiset hankinnat eivät ole kustannustehokkaita – varsinkin, jos tarjoajia on vähän. Myös Porvoossa on mahdollisuus kehittää hankintoja siten, että hankintaprosessissa huomioidaan aiempaa vahvemmin hankinnan kustannustietoisuus. Tämä saattaa tarkoittaa esimerkiksi sitä, että hankintakriteerejä mietitään vahvemmin kustannustietoisuuden näkökulmasta, käydään aiempaa enemmän markkinavuoropuhelua kustannustason ja siihen liittyvien asioiden selvittämiseksi tai keskeytetään hankinta silloin, kun saadaan vain yksi tarjous. Tarkkaa euromäärää hankintojen kustannustehokkuuden kehittämiseksi koko organisaatiossa on hyvin vaikea arvioida, mutta selkeästi potentiaalia on olemassa. Ja yksittäisen hankinnankin osalta säästösummat voivat olla merkittäviä.

HPK Palvelut Oy:n ohjaaminen kuuluu rahoitus ja strategia -palvelualueelle. Yhtiölle asetetaan toiminnan volyyymiin nähden sopeutustavoite, joka vastaa kaupungin vastaavaa sopeutustavoitetta.

Lisäksi palvelualueen menoja on mahdollista vähentää jonkin verran sillä, että luovutaan tietyistä ICT-järjestelmistä tai niiden ominaisuuksia karsitaan, vähennetään asiantuntijapalveluiden käyttöä sekä vähennetään mahdollisuuksien mukaan muita menoja.

Toimitilat

Suunnitelmavuosille on arvoitu yhteensä noin 2,3 miljoonan säästöt käyttömenoihin. Suurin yksittäinen säästö muodostuu hallinnon toimitilojen toimipisteiden ja neliöiden vähennyksestä. Pysyvästi on onnistuttu luopumaan 2.400 m²:sta toimistoa, joista vajaa 1.500 m² oli ulkoisia vuokratiloja.

Kiinteistönpitoa ja ylläpitoa tullaan kokonaisuudessaan tehostamaan usealla toimenpiteellä. Tyhjistä tiloista luovutaan nopeammin joko myymällä ne tai viimekädessä purkamalla, energiansäästötoimenpiteitä jatketaan laajalti ja öljylämmityksestä yleensä pyritään eroon mahdollisimman nopeasti. Rakenteelliset muutokset, mm. palveluverkon tiivistäminen ja varikkotoimintojen keskittäminen ja niistä saatavat säästöt ovat toimialat ylittäviä ja toteutuakseen vaativat ensin toimialojen määrätietoisia päätöksiä. Purkukohteiden määrä vähenee tulevina vuosina, joten vuosittaista määrärahaa voidaan vähentää 100.000€.

Kaupunkikehityksen toimiala

KAUPUNKIKEHITYS - YHTEENVETO						
Toimintamenot					Yhteensä € 2024-2027	
Arvio toimintakuluista ennen sopeustoimia	2024	2025	2026	2027		
Menojen tuottavuus ja tasapinnoittamistavoite	27 462 321	29 110 060	30 099 802	30 882 397		117 554 580
Ehdotettujen toimenpiteiden sopeutus yhteensä	57 663	566 030	792 620	1 018 908		2 435 221
Erotus (tavoite-ehdotus yhteensä)	180 000	533 500	723 500	833 500		2 270 500
	-122 337	32 530	69 120	185 408		164 721
Toimintatuotot					Yhteensä € 2024-2027	
Ehdotetut tuottolisäykset yhteensä	2 000	337 000	447 000	567 000		1 353 000
TOIMINTAKULUT						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
Kaupunkikehityksen johto						
	Saaristoavustus tauolle vuosiksi 2025-2027		50 000	50 000	50 000	150 000
Maapolitiikka						
	Luovutaan 2024 henkilöstösuunnitelman uudesta maan-käyttöasiantuntijan toimesta		68 000	68 000	68 000	204 000
	Luovutaan kaupunkimittauksen täyttämättä olevasta kartoittajan toimesta		44 000	44 000	44 000	132 000
Kaupunkisuunnittelu						
	Kaavatalouden tarkastelu systemaattisesti, yhteistyössä infran kanssa			40 000	40 000	80 000
	Konsulttien hankinnan ja kilpailuttamisen tehostus, mm. töiden yhdistämiset ja yhteishankinnat	10 000	20 000	20 000	30 000	80 000
	Henkilöstökulujen menojen vähennys täyttämättömien toimien vuoksi	100 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Kaupunki-infra						
	Yksityistieavustukset		30 000	30 000	30 000	90 000
	Kunnossapidon tuottavuuskehitys (kokonaiskulut kasvaa vaikka tuottavuus paranee) tarv. alkuinvestointeja		70 000	100 000	100 000	270 000
	Budjetoinnin kehitys (investointi ja käyttötalous)		200 000	300 000	400 000	900 000
	Ei oteta Puistokatua kaupungin hallintaan 2024	70 000				70 000
Rakennusvalvonta						
	Vähennetään paperipostia ja tulostusta		500	500	500	1 500
Ympäristönsuojelu						
						0
Ympäristöterveydenhuolto						
	Vuokratilojen määrän vähentäminen			20 000	20 000	40 000
	Tulostimien määrän vähentäminen		1 000	1 000	1 000	3 000
TOIMINTATUOTOT (sopeuttamistavoite koko kaupungin tasolla 500 000 € / vuosi)						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
Ympäristönsuojelu	Taksan tarkistus 10%		4 000	4 000	4 000	12 000
Kaupunkisuunnittelu	Taksan tarkistus +20 - + 50 %	2 000	5 000	10 000	10 000	27 000
Kaupunki-infra	Kaivulupien hinnoittelun muutos		125 000	130 000	150 000	405 000
Kaupunki-infra	Pysäköintivirhemaksun nosto 60 euroon		100 000	100 000	100 000	300 000
Kaupunki-infra	Pysäköintimaksu Mätäjärven/L.rannan alueelle esim. 1 €/1. h.		20 000	20 000	20 000	60 000
Kaupunki-infra	Taksojen läpikäynti ja korotus		10 000	10 000	10 000	30 000
Maapolitiikka	Lisätään tontinmyyntituloja			100 000	200 000	300 000
Rakennusvalvonta	Taksan tarkistus		2 000	2 000	2 000	6 000
Kaupunki-infra	Keskusta-alueen pysäköintitaksan korotus		60 000	60 000	60 000	180 000
Kaupunki-infra	Asukas-pysäköintimaksujen korottaminen		11 000	11 000	11 000	33 000
Kaupunki-infra	Hulevesimaksu (nettotulo näkyy Porvoon Veden tulona)					

Toimintatulot

Kaupunki-infra

Kaupunki-infran tuloja tullaan lisäämään taksojen korotuksilla, toiminta-alueiden laajennuksilla ja luvituksiin liittyvien toimintamallien muutoksilla. Kaivulupien mukaisten ehtojen ja aikataulujen noudattamisen valvontaan panostetaan ja kaivulupien maksuja korotetaan. Muutoksella nopeutetaan yleisten alueiden ennallistamisia ja saadaan parannettua laatua ja kaupunkikuvaa. Taksoja tullaan tarkistamaan myös muiden Kaupunki-infran maksujen osalta. Pysäköintivirhemaksu on ollut pitkään nykyisen tasoinen. Nyt pysäköintivirhemaksua korotettaisiin saatavien tulojen kasvun ja ohjauksen vaikutuksen takia. Ydinkeskustan alueella (Mannerheiminkatu-Rauhankatu-Raatihuoneenkatu-Piispankatu) pysäköintimaksu korotettaisiin nykyisestä. Korotuksilla pyritään ohjaamaan pysäköintikäyttäytymistä ja saada nopeampi kierto pysäköintipaikoille ja siten pysäköintipaikkoja useammille palveluiden käyttäjille. Pysäköintitulojen kasvun toteutumiseksi Länsirannan puoleiset matkailijoille tarkoitetut pysäköintialueet muutetaan ainakin osittain maksullisiksi, joko aikasidonnaisesti tai tasamaksuperiaatteen mukaisesti. Pysäköintitaksat olisivat keskusta-alueella huomattavasti alemmat.

Ohjelma sisältää hulevesimaksun, jonka perimisestä kaupunki vastaisi vuodesta 2025 alkaen. Kaupunkikehityksen toimialan keräämillä hulevesimaksulla katettaisiin hulevesien johtamisesta aiheutuvia kustannuksia sekä hulevesiverkoston ylläpitoa. Porvoon alueen hulevesiverkoston ylläpidosta vastaa Liikelaitos Porvoon Vesi, jolle kaupunki tulouttaisi kerätyt hulevesimaksut kattamaan vastaavia verkoston ylläpidosta aiheutuneita kustannuksia ja hulevesimaksujärjestelmä olisi siten kustannusneutraali koko kaupungin tasolla.

Maapolitiikka

Tontinmyyntitulot on palvelualueen selkeästi suurin tulonlähde. Tontinmyynti vaihtelee suuresti kiinteistömarkkinoiden tilanteen mukaan. Odotettavissa kuitenkin on, että parin hiljaisemman vuoden jälkeen tontinmyynti pääsee vauhtiin taas lähivuosina. Koska uutta tonttivarantoa on ehtinyt syntyä ja tätä päästään lähivuosina myymään, on odotettavissa, että vuosina 2026–2027 tontinmyyntitulot voisivat kasvaa noin 2,5-5 %. Maapolitiikan taksoja on viimeksi tarkistettu 2023 ja ne ovat tällä hetkellä ajan tasalla.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon maksut on tiukasti säännelty laissa sekä yhteistoimintasopimuksessa. Taksat ovat ajan tasalla. Merkittäviä lisätuloja ei ole sen vuoksi mahdollista saada. Osa tuloista jää tällä hetkellä saamatta, koska kaikkia maksullisia valvontatehtäviä ei pystytä täysimääräisesti toteuttamaan.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan taksoja tullaan tarkistamaan. Uusi rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025, jonka myötä lupien määrä tulee vähenemään, joten taksat on tarkistettava ajan tasalle. Jälkivalvonta tulee todennäköisesti lisääntymään, joten jälkivalvontatoimiin liittyvät taksat tullaan korjaamaan

vastaamaan todellista työmäärää. Lakiuudistus lisää digitaalisuutta, jonka seurauksena paperipostin määrä vähenee.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun taksoja voidaan korottaa maltillisesti.

Toimintamenot

Kaupunkikehityksen johto

Porvoon kaupungin taloudellinen tilanne vaatii merkittäviä sopeutustoimia tulevina vuosina. Tämän vuoksi on välttämättömää tarkastella kriittisesti kaikkia menoeriä. Saaristoavustus on ollut arvokas tuki, jonka Porvoon kaupunki on kyennyt tarjoamaan saaristossa toimiville silloin, kun kaupungin taloudellinen tilanne on mahdollistanut ylimääräisten avustusten jakamisen. Saaristoavustuksen lakkauttaminen vuosille 2025–2027 tarkoittaisi menojen sopeuttamista kaupunkikehityksen budjetissa.

Toimielinten kokousten järjestäminen etäyhteyksin säästäisi kustannuksia sekä matkakustannusten että tarjoilujen osalta, vaikkakin marginaalisesti. Lisäksi olisi syytä arvioida menettelytapojen uudistamista siihen, mihin lainsäädännössä on annettu mahdollisuuksia. Se tarkoittaisi kokousten päätöksentekoon sujuvuutta ja varsinaisten kokousten lyhentymistä sellaisten asioiden osalta, joihin ei liity keskustelua aiheuttavia kysymyksiä.

Kaupunki-infra

Porvoon kaupungin yksityistieavustukset ovat olleet kansallisen tason yläpäässä. Sopeutusvaatimusten johdosta kaupunki-infra esittää säästöjä nyt myös yksityistieavustuksiin. Kunnossapidossa meneillään olevasta tuottavuuskehitysohjelmasta johtuen kunnossapitokustannuksissa pystytään säästämään yksikköhintatason pienentyessä ja sitä kautta tuottavuuden parantuuksella.

Kustannuksia saadaan pienennettyä myös projektinhallinnan parantamisella toteutuskustannusten pienentyessä. Kunnossapitokustannuksissa saadaan säästöjä vuonna 2024 siirtämällä Puistokadun haltuunottoa ainakin vuodelle eteenpäin.

Kaupunkisuunnittelu

Kaavatalouden systemaattinen tarkastelu on toimialalle laajemmin ulottuva työskentelytavan kehittämishanke, joka koskee kaikkia merkittäviä hankkeita, joissa on useampia suunnitelma- ja sijaintivaihtoehtoja. Tällaista laskentaa on tehty jo osassa hankkeita varsin onnistuneesti, mutta laajempi soveltaminen olisi seuraava askel. Laadukkaalla kaavatalouden vaikutusten arvioinnilla voidaan pitkällä aikavälillä saada huomattavia sekä suoria, että välillisiä säästöjä etenkin kaupunki-infran palvelualueella.

Tässä työssä korostuu hyvä yhteistyö ennen kaikkea kaupunki-infran ja kaupunkisuunnittelun välillä. Suurin säästöpotentiaali on investointikulujen puolella, esim. uusien asuin- tai työpaikka-alueiden infran toteutuksessa. Maaperäselvitysten käyttö yhdessä katuinfran esisuunnittelun kanssa ohjaa uutta tiestöä kustannustehokkaaseen suuntaan. Louhintojen ja toisaalta stabiloinnin välttäminen, sulfiittisaven ja saastumisen laaja selvittäminen jo luonnosvaiheen aivan

alussa antaa riittävän pohjan infran toteutuksen optimointiin erilaisten vaihtoehtojen kustannuksia vertailemalla.

Kunnossapidon menoissa on mahdollista saavuttaa vuosikymmeniä jatkuvia, toistuvia säästöjä alueiden yhdessä suunnittelun kautta. Lumien poiskuljetuksen minimointi riittäville lumitiloilla, hulevesien huolellinen suunnittelu ja riskianalyysi ennakoiden ovat esimerkkejä toimenpiteistä, jotka vaikuttavat kaavoituksen kautta kunnossapidon kustannuksiin useita vuosikymmeniä. Hyvillä ratkaisulla myös hiilipäästöjä voidaan hillitä.

Tontinmyynti ja investointi on usein monella tavalla kytköksissä toisiinsa. Kaavataloudelliset vaikutukset ulottuvat myynnin kautta sekä investointeihin, että kunnossapitomenoihin. Tärkeä näkökulma on tulopuolen maksimointi, eli kalliille infralle pitäisi olla riittävän paljon maksajia, yleensä myytäviä kerrosneliöitä. Luonnosvaiheen vaihtoehtoja tutkittaessa tavoitteena tulisi aina olla löytää kokonaisarvioinnin kannalta onnistunein ja tuottavinkin ratkaisu, eri vaihtoehtojen tulot ja menot huomioiden.

Lisäksi palvelualueella on mahdollista tehdä maltillisia sopeutuksia asiantuntijatyön hankinnoissa ja tehostaa palvelualueiden välisiä yhteishankintoja. Toimintamenoissa näkyvät myös ainakin vuonna 2024 vielä täyttämättömien toimien kautta syntyvät arvioitua pienemmät henkilöstökulut.

Maapolitiikka

Maapolitiikka sai 2024 vuoden henkilöstösuunnitelmassa uuden, toisen maankäyttöasiantuntijan toimen, josta kuitenkin taloustilanne huomioiden voidaan katsoa järkeväksi luopua vuonna 2025. Vastaavien toimien täyttäminen on myös osoittautunut vaikeaksi. Kaupunkimittauksella on myös ollut vuoden täyttämättä oleva kartoittajan tehtävä, josta yhtä lailla voidaan luopua vuonna 2025, sillä maastotyöt saadaan tehtyä nykyisellä kolmella kahden kartoittajan työparilla.

Ympäristöterveydenhuolto

Toiminta on kokonaisuudessaan lakisääteistä. Porvoon kaupunki tuottaa palvelut ylikunnallisesti yhteistoimintasopimuksen perusteella. Palvelualueen toimistotilojen tarve on pienentynyt noin 20% etätyön lisääntymisen myötä. Muutos edellyttää uutta vuokrasopimusta ja korjausrakentamista sekä joitain kalustehankintoja. Etätyöstä johtuen myös tulostamisen tarve on vähentynyt, mistä saadaan pieniä säästöjä. Valtaosa toiminnan kustannuksista on henkilöstökuluja sekä toimintaan olennaisesti liittyvien palvelujen hankintakuluja. Valvonnan henkilöstöresursseissa on vajeusta, joka paheutuu entisestään virkaehtosopimuksen työajan lyhennyksistä johtuen. Käytössä olevan valtion tietojärjestelmän puutteiden korjaaminen tehostaisi työtä, mutta korjauksista aiheutuu kunnille lisäkustannuksia.

Kasvun ja oppimisen toimiala

KASVU JA OPPIMINEN - YHTEENVETO						
Toimintamenot						Yhteensä € 2024-2027
Arvio toimintakuluista ennen sopeutustoimia	2024	2025	2026	2027		
Menojen tuottavuus ja tasapinottamistavoite	123 630 442	131 048 269	135 503 910	139 027 011		529 209 632
Ehdotettujen toimenpiteiden sopeutus yhteensä	259 589	2 548 165	3 568 232	4 586 939		10 962 925
Erotus (tavoite-ehdotus yhteensä)	132 500	1 365 000	2 665 000	3 595 000		7 757 500
	127 089	1 183 165	903 232	991 939		3 205 425
Toimintatuotot						Yhteensä € 2024-2027
Ehdotetut tuottolisäykset yhteensä	2 000	144 000	166 000	188 000		500 000
TOIMINTAKULUT						
						Yhteensä € 2024-2027
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	
Kasvun ja oppimisen johto						325 000
palvelujen ostot	ulkopuoliset konsultit ym		50 000	50 000	50 000	150 000
henkilöstökulut	eläköityminen		15 000	30 000	30 000	75 000
Toimialan sairauspoissaolojen vähentämien	työhyvinvointi panos tuotos periaatteella	10 000	20 000	30 000	40 000	100 000
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus						4 205 000
rakenteelliset ratkaisut	suunnitelma + oppilaaksiottoalueet		200 000	650 000	900 000	1 750 000
kouluruoan annoshinta, ruokahävikin pienentäminen	0,25€ vähennys/annos ja pienempi annosmäärä	25 000	50 000	100 000	120 000	295 000
siivous	siivouksen tason pieni alentaminen	10 000	20 000	20 000	20 000	70 000
ict+ digimateriaalit	oppilaskoneet ja muu ict, opetusmateriaalien yhtenäistämien/keskitetty hankinta		60 000	120 000	180 000	360 000
palvelujen ostot	palvelujen ostot		50 000	50 000	50 000	150 000
henkilöstökulut	mm opetusryhmien määrän vähenemä, eläköitymiset	40 000	255 000	430 000	605 000	1 330 000
koulukuljetukset lakisääteisiin rajoihin	rajat, harrastusmallin kuljetusten poisto		50 000	100 000	100 000	250 000
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus						1 307 500
rakenteelliset ratkaisut	suunnitelma + oppilaaksiottoalueet				200 000	200 000
kouluruoan annoshinta, ruokahävikin pienentäminen	0,25€ vähennys/annos ja pienempi annosmäärä	12 500	25 000	50 000	60 000	147 500
siivous	siivouksen tason pieni alentaminen	5 000	10 000	20 000	30 000	65 000
ict+ digimateriaalit	oppilaskoneet ja muu ict, opetusmateriaalien yhtenäistämien/keskitetty hankinta		30 000	60 000	90 000	180 000
palvelujen ostot	palvelujen ostot		50 000	50 000	50 000	150 000
henkilöstökulut	oppilasmäärän väheneminen, ryhmien yhdistäminen		55 000	165 000	220 000	440 000
koulukuljetukset lakisääteisiin rajoihin	rajat, harrastusmallin kuljetusten poisto		25 000	50 000	50 000	125 000
Varhaiskasvatuspalvelut						1 920 000
paikallisten ohjeiden tarkistaminen	palvelutarpeen perusteella aukioloaikojen supistaminen; esim. klo 6.30-17.30		150 000	300 000	300 000	750 000
pkruoan annoshinta, ruokahävikin vähentäminen	0,25€ vähennys/annos, ruokahävikin vähentäminen	25 000	50 000	100 000	120 000	295 000
ict + materiaalit	ryhmien koneet ja muu ict	5 000	10 000	20 000	30 000	65 000
palvelujen ostot	palvelujen ostot		50 000	50 000	50 000	150 000
henkilöstökulut	mm eläköitymiset, loma-aikoina aukiolovien päiväkotien henkilöstömäärän vähentäminen, tilapäistiloista luopuminen vähentää henkilöstöä		40 000	120 000	200 000	360 000
Sisäiset palvelujen ostot	Lakkautetaan varhaiskasvatupäivän aikana annettava musiikkiopistolta ostettava musiikkikasvatus		100 000	100 000	100 000	300 000
TOIMINTATUOTOT (sopeuttamistavoite koko kaupungin tasolla 500 000 € / vuosi)						Yhteensä € 2024-2027
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	
tilavuokrat	tilojen vuokraaminen ulkopuolelle	2 000	4 000	6 000	8 000	20 000
myynti HVA	selvitettävä tarkemmin?		20 000	40 000	60 000	120 000
yhteiset palveluntuottajajärjestelyt	yhteistyö lähikuntien kanssa		120 000	120 000	120 000	360 000
hallitusohjelman mukaiset tuntisäykset ai ja ma	valtionosuuksien lisäys, Porvoossa toteutetaan jo					0
hallitusohjelman mukaiset tuntisäykset ai ja ma	valtionosuuksien lisäys, Porvoossa toteutetaan jo					0

Toimintatulot

Tulojen lisäämisen keinoja kasvun ja oppimisen toimialalta löytyy vain vähän. Tilojen vuokraaminen ulkopuolelle, kuntalaisille tai hyvinvointialueelle, tuottaa vain pieniä summia, samoin kuin mahdolliset yhteiset palveluntuottajajärjestelyt lähikuntien kanssa.

Toimintamenot

Talouden ja tuottavuuden tasapainottamisohjelmassa on määritelty Kasvun ja oppimisen toimialan kulujen kasvun hillitsemisen tavoitteeksi vuoteen 2027 mennessä noin 10,9 miljoonaa euroa. Seuraavia toimenpiteitä haarukoimalla pääsemme tuona ajanjaksona 8,1 miljoonaan euroon, mutta pidemmällä aikavälillä kokonaisuuksia voi edelleen tarkastella kuluja laskevaksi lapsimäärän laskemisen ja sitä kautta valtionosuuksien laskemisen vuoksi. Palvelualueittain saavutettu tuottavuustavoite on euroina johdon osalta 325 000, suomenkielisten perusopetus ja lukiokoulutuspalvelujen osalta 4 455 000 euroa, ruotsinkielisten perusopetus ja lukiokoulutuspalvelujen osalta 1 432 500 euroa ja varhaiskasvatuspalvelujen osalta 1 920 000 euroa. Tavoite on suurin suomenkielisiin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluihin lasten määrän laskiessa siellä eniten, jopa sadoilla lapsilla. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää pidemmän aikavälin sopeutustoimia ja jatkuvia rakenteellisia toimenpiteitä (palveluverkko, oppilaaksiottoalueet, ryhmien yhdisteleminen jne). Nämä rakenteelliset toimenpiteet vaativat erillisiä poliittisia päätöksiä, jotta niillä voidaan kasvua hillitä saavuttaaksemme suunnitellut tuottavuustavoitteet.

Kasvun ja oppimisen toimialan talouden tuottavuus ja tasapainottamisohjelman valmistelun perusoletus on ollut palveluiden hyvä laatu lasten näkökulmasta myös tulevaisuudessa. Esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisen taustalla on ollut oletus, että lasten määrän ennustetaan vähenevän. Tavoitteena on jatkossa se, että lasten saaman palveluun laatuun tällä ei ole vaikutusta. Yksi lähtökohta talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelman toteuttamiseksi on se, että selvitetään nykyisen palveluverkon tilanne ja tehdään siitä tulevaisuuden skenaariovaihtoehdot. Tässä yhteydessä laaditaan kasvun ja oppimisen lautakunnan päättämän mallin mukainen lapsivaikutusten arviointi ennen mahdollisia palveluverkkopäätöksiä.

Kasvun ja oppimisen toimiala toimii suurelta osin lakisääteisiä, normiohjattuja palveluita tuottavana toimialana. Palvelujen tuottamisen tapoihin ja toimintamalleihin voidaan kuitenkin kaupunkikohtaisesti vaikuttaa paljonkin. Lukuvuosittain toimivana toimialana vuosittainen säästöpotentiaali toteutuu täysimääräisenä vasta toimintojen aloittamista seuraavana vuonna, kahden lukuvuoden aikana.

Porvoon kaupungin talouden ja tuottavuuden tasapainottamisohjelman laadinta painottuu vuosille 2024–2027, mutta osa kasvun ja oppimisen toimialan tavoitteista siirtyy tai jatkuu väistämättä ajanjakson jälkeisiin vuosiin. Tähän vaikuttavina tekijöinä on ennuste lapsimäärän vähenemästä pitkällä, jopa vuoteen 2040 ulottuvalla aikajänteellä sekä tulevan palveluverkkoratkaisun toimenpiteet.

Tulevien vuosien kulujen kasvua voidaan kasvun ja oppimisen toimialalla hillitä erilaisin rakenteellisin toimenpitein palvelun laatua laskematta. Toimenpiteiden toteutuminen edellyttää rakenteellisia ratkaisuja mm. palveluverkkoon, oppilaaksiottoalueisiin ja muihin toiminnan toteuttamisen puitteisiin. Palveluverkon optimointi mahdollistaa pitkällä aikavälillä jopa 1–2 miljoonan euron säästöt vuositasona. Säästöä palveluverkon optimoinnissa tuottaa paitsi kiinteistökannan, myös tukipalveluiden (toimitilapalvelut, ateria- ja puhtauspalvelut, ict-palvelut) ja henkilöstön väheneminen lasten saaman palvelun tason säilyessä samana tai jopa parantuessa isommissa yksiköissä.

Resurssit kouluille jaetaan tuntikehyspäättökseen perusteella ja pohjana jakamiselle on ryhmien ja sitä kautta tarvittavan henkilöstön määrä. Optimoimalla ryhmäkokoja ja yhdistelemällä ryhmiä voidaan aina ensimmäisen luokan oppilaista lähtien vähentää tarvittavan henkilöstön määrää ja suhteuttaa näin henkilöstömäärää laskevaan lapsimäärään. Tämä kuitenkin edellyttää, että oppilasmääriä voidaan katsoa alueittain laajemmin kuin yhden koulun osalta. Näin tilat saadaan optimaaliseen ja tehokkaaseen käyttöön. Jotta alakoulun kaikki kuusi luokkaa on käyneet muutosprosessin läpi, vie toimenpide aikaa kuusi vuotta. Tästä syystä on järkevää tehdä muutosta pidemmällä aikavälillä hallitusti, etenkin koulupuolella. Oppilaiden saamaan opetustuntimäärään mahdollisilla uudelleenjärjestelyillä ei näin ollen ole vaikutusta.

Palveluverkon tarkastelun yhteydessä on hyvä tarkastella myös, etenkin varhaiskasvatuspalveluissa, yksiköiden aukioloaikoja palvelun taloudellisen tuottamisen näkökulmasta. Yksiköiden aukioloaikoja muokkaamalla voidaan saavuttaa henkilöstösäästöjä joiltain osin, koska pitkään auki oleva pienehkö yksikkö tarvitsee isomman henkilöstömäärän pysyäkseen palvelemaan pitkällä aukioloajalla.

Isona tarkasteltavana kokonaisuutena talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelmassa on toimialan kaikkien tukipalveluiden kokonaisuus: ateria- ja puhtauspalvelut, ict-palvelut, tarvikkeet ja materiaalit sekä koulukuljetusten kokonaisuus. Pienillä eri palveluiden hintaan tai palvelutasoon tehtävillä muutoksilla on laaja vaikutus suuren oppilasmäärän vuoksi, puhuttiin sitten ateriahinnan pienestä leikkaamisesta tai lakisääteisiin kuulumattomien aterioiden (koululaisen välipala, lukiolaisten aamupuuro) vähentämisestä, siivoustason pienestä laskusta, kone-, järjestelmä- tai materiaalihankintaan liittyvistä pohdinnoista tai koulukuljetusperiaatteiden tason laskusta lakisääteisiin rajoihin.

Ateria- ja puhtauspalveluiden tarjoamien palveluiden tarkastelu on merkittävää paitsi palveluverkon, mutta myös yksikökohtaisten palvelujen kokonaisuuden kannalta. Tilastokeskuksen mukaan koko maan keskihinta kouluruokailulle vuonna 2023 oli 2,80 euroa päivässä oppilasta kohden. Porvoossa keskihinta oli reippaasti maan keskiarvoa korkeampi eli 3,19 €/ateria (<https://yle.fi/a/3-11148378>) ja tästä syystä kulukokonaisuudesta olisi mahdollisesti löydettävissä säästökohdetta. Oppilasmäärän ollessa suuri, voitaisiin esimerkiksi annoshinnan 25 sentin laskulla saavuttaa jopa satojen tuhansien eurojen säästöt toimintojen tuottamisessa niin

varhaiskasvatuksessa kuin perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa. Siivoustason laskeminen pieniltä osin voisi olla toinen pieni säästökohde, oli kyse sitten ikkunanpesuvälin harventamisesta tai muiden toimintojen uudelleenmitoittamisesta laatuun vaikuttamatta.

ICT-hankinnoissa käytetään yksiomaan leasing-hankintaa, joka mahdollistaa laitekannan jatkuvan uusiutumisen ja tason säilymisen korkeana. Oppilaskoneiden määrä on suuri muun muassa siksi, että kaikki yläkoululaiset sekä lukiolaiset saavat itselleen oman leasing-laitteen opintojensa ajaksi. Pienemmille oppilaille laitteita varataan 1 kpl kahta oppilasta kohden. Varhaiskasvatuksessa laitekanta on tätäkin pienempi, mutta jokaisessa ryhmässä laitteita on käytettävissä. Laitteiden tason uudelleenmäärittelyllä voidaan saavuttaa jopa 300 000 euron vuosittaiset säästöt opetuksen tasoon vaikuttamatta. Muun materiaalin osalta yhteinen linjaus käytettävistä sähköisistä tai fyysisistä materiaaleista voi myös tuottaa pieniä, mutta merkittäviä säästöjä tilausten yhtenäistyessä ja päällekkäisyyksien poistuessa.

Esi- ja perusopetuksen oppilaan oikeudesta koulumatkatukeen säädetään perusopetuslaissa. Kunta voi halutessaan toteuttaa kuljetuksia laajemmin kuin laissa on määrätty muun muassa määrittelemällä vaaralliset koulutiet Koululiidun suositusten sijaan itse tai laskemalla kilometrirajoja omavastuusuuden osalta lakisääteistä pienemmäksi. Porvoossa näin on toimittu. Lisäksi Porvoossa on päätetty järjestää koulukuljetus kotiin myös OPH:n rahoittamien kerhojen ja harrastusmallin kerhojen jälkeen, vaikka siihen ei ole lakisääteistä perustetta. Toteuttamalla koulukuljetukset lakisääteisin perustein olisi mahdollista pienentää koulukuljetuskustannuksia vuosittain jopa 300 000 euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialalla on tuottavuusohjelman aikana käynnissä 11 eri investointihanketta/toimitilahanketta, jotka on hyväksytty talousarviossa 2024. Investoinnit liittyvät kahta lukuun ottamatta varhaiskasvatuksen palvelualueelle. Niistä kaikista on tehty kasvun ja oppimisen lautakunnan hyväksymät tarveselvitykset monitoimialaisena yhteistyönä. Osa hankkeista on jo kaupunginhallituksen hyväksymissä rakentamis- tai hankesuunnitteluvaiheissa ja ne on toteutettava, jotta lakisääteinen palvelutehtävä voidaan toteuttaa ja käytössä olevia tiloja osin kompensoida.

Varhaiskasvatuspalveluiden nykytilanteessa päiväkotiverkon pirstaleisuuteen vaikuttaa tilapäisjärjestelyt. Päiväkoteja on 21, mutta päiväkotien alaisuudessa toimivia toimipaikkoja on yhteensä 34 paikassa. Olemassa olevissa päiväkodeissa on perustettu pieniä tilapäisiä lisäryhmiä, jotka vaativat erityisjärjestelyjä päiväkodeissa. Lisäksi tilapäistiloja on neljässä eri paikassa ja esiopetusryhmiä toimii 9 koulun tai siivestyskeskuksen tiloissa. Varhaiskasvatuspalveluista tehtyjen tarveselvitysten mukaisesti varhaiskasvatuspaikkojen tarve ei vähene vuoteen 2034 mennessä. Tarveselvityksissä esitettyjen päiväkotinvestointien avulla pyritään eheyttämään päiväkotiverkkoa.

Varhaiskasvatuksessa on meneillään selkeä palvelusiirtymä kotihoidosta ja perhepäivähoidosta päiväkotitoimintaan ja osallistumisaste varhaiskasvatukseen jatkaa edelleen

nousuaan. Osallistumisastetta seurataan säännöllisesti sitovana tavoitteena. Erityisesti alle kolmevuotiaiden hakeutuminen päiväkotipalveluihin on lisääntynyt. Tulevien vuosien päiväkotinvestoinneilla päästään luopumaan tilapäistiloista sekä kahdesta pienestä, huonokuntoisesta päiväkodista, jolloin päiväkoteja on 19. Päiväkodin suurempi koko mahdollistaa henkilöstön joustavamman käytön yli ryhmärajojen poissaolotilanteissa sekä esimerkiksi pitkien aukioloaikojen toteuttamisessa. Lisähenkilöstön määrä on tarpeellisempaa pienissä päiväkodeissa, jotta henkilöstömitoitus toteutuu päiväkodin koko aukioloajan aikana. Toimitilojen määrän vähentämisellä voidaan saada aikaan henkilöstövähennyksiä, sekä kustannussäästöjä esim. puhtauspalveluissa. Päiväkotien aukioloajat määritellään paikallisen tarpeen mukaan. Päiväkotien aukioloaikojen supistaminen varhaisesta aamusta ja päivän lopusta näyttää mahdolliselta tehtyjen selvitysten mukaan. Täällä toimenpiteellä voidaan vaikuttaa esim. sijaisten määrään.

Ateriahävikin vähentämiseen kiinnitetään jatkossa enemmän huomiota ennakoimalla lasten poissaoloja. Huoltajien ilmoittamien hoitoaikavarausten ja lasten hoitoaikojen toteutuminen loma-aikoina toimivissa päiväkodeissa tulee saada paremmin vastaamaan toisiaan, jotta vältetään liialliselta henkilöstöresurssien kohdentamisesta loma-ajan toimintaan. Henkilöstömäärän varmistaminen toiminta-aikana, kun kaikki päiväkodit ovat toiminnassa, on ensisijaista varhaiskasvatuksessa.

Toimialan henkilöstömäärän ollessa laaja on eläköityviä henkilöitä vuosittain jopa parikymmentä. Ennakoidun lapsimäärän vähenemisen vuoksi ja rakenteellisten ratkaisujen myötä on mahdollista hyödyntää eläköitymiset tulevina vuosina joko työnkuvien muokkaamiseen tai henkilöstömäärän vähentämiseen. Lapsimäärän ja sitä kautta tarvittavien ryhmien määrän vähentyessä eläköitymisiä voidaan hyödyntää palvelun tasoa laskematta. Henkilöstöä uudelleen kouluttamalla, toimenkuvia muuttamalla tai toimintoja yhdistelemällä voidaan saada yksiköihin uutta, tarvittavaa osaamista henkilöstömäärää kasvattamatta. Mikäli vuosittain eläköityvästä henkilöstömäärästä noin kolmasosa pystyttäisiin hyödyntämään henkilöstön vähennyksinä, vähenisi henkilöstökulut jopa 300 000–400 000 euroa vuosittain. Ison toimialan henkilöstökokonaisuudessa, lapsimäärän vähentyessä pitkällä aikavälillä vuoteen 2040 mennessä säästöpotentiaalia löytyy tällä toimenpiteellä jopa 5 miljoonaa euroa vuositasolla nykyisiin henkilöstömenoihin verrattuna.

Henkilöstövaltaisella toimialalla sairauspoissaoloja on paljon ja pääosin poissaolot tulee paikata sijaisia palkkaamalla, jotta toiminnot pystytään toteuttamaan. Työhyvinvointiin satsaaminen voisi vähentää sairauspoissaoloja ja tuoda sitä kautta helposti isojen summien säästöpotentiaalin. Tämän toteuttaminen ja seurausten analysointi vaatisi osittain rahallistakin panosta ennen kuin tulos olisi nähtävillä. Ohjelman toimenpiteitä tukemaan tulee päivittää kaikki ohjaavat säännöt, ohjeet ja ohjaavat asiakirjat, jotta toimenpiteiden toivottu pysyvyys ja jatkuvuus voidaan varmistaa.

Elinvoiman toimiala

ELINVOIMA - YHTEENVETO						
Toimintamenot					Yhteensä € 2024-2027	
	2024	2025	2026	2027		
Arvio toimintakuluista ennen sopeutustoimia	40 153	47 162	48 766	50 034		
	640	858	396	322	186 117 216	
Menojen tuottavuus ja tasapinottamistavoite	84 311	917 057	168	790	3 936 326	
Ehdotettujen toimenpiteiden sopeutus yhteensä	40 000	753 500	868 500	883 500	2 545 500	
Erotus (tavoite-ehdotus yhteensä)	44 311	163 557	415 668	767 290	1 390 826	
Toimintatuotot					Yhteensä € 2024-2027	
	2024	2025	2026	2027		
Ehdotetut tuottolisäykset yhteensä	0	50 000	50 000	50 000	150 000	
TOIMINTAKULUT / VERKSAMHETSUTGIFTER						
Palvelualue					Yhteensä € 2024-2027	
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	
Elinvoiman toimialan johto / Livskraftens ledning						
	Sopeuttaminen. Vähennetään palveluiden ostoja. Toteutetaan kokoukset enemmän Teamsillä.		20 000	20 000	20 000	60 000
HUOM! Koko toimiala	Sopeuttaminen, esim. lisenssien läpikäynti ja ohjelmien tehokkaampi käyttö.		20 000	20 000	20 000	60 000
Matkailu ja tapahtumat / Turism och evenemang						
	Messut vähennetään ja matkanjärjestäjien tutustumismatka ei tehdä 25t€, uudenvuodenjuhla ei järjestetä 20t€, lisenssejä ei uusita 5t€		50 000	50 000	50 000	150 000
Vapaa-aikapalvelut / Fritidstjänster						
	Energian talteenotto	40 000	40 000	40 000	40 000	160 000
	Avustukset		88 000	88 000	88 000	264 000
	Kaupunkitapahtumat: Yhteistyöproduktioita vähennetään (Porvoon Valot, Jokikarnevaali) ja tuotetaan jatkossa joka toinen vuosi. Kulttuurin osuus yllä mainitussa tapahtumissa joka toinen vuosi		15 000		15 000	30 000
	Kirjaston, kalustemäärärahat karsitaan		10 000			10 000
	Kulttuurin virtuaalinen museo, ei tuoteta uusia näyttelyitä vuonna 2025		10 000			10 000
	Vapaa-aika, palkkakulut. Ei jätä pelivaraa esim. palkata vapen kehittämissuunnitelmia varten määräaikaista tai allokoida vapen hallinnon työtä, jota tehdään esim. kirjastopalveluissa		50 000	50 000	50 000	150 000
	Luovutaan liikuntapaikanhoitajien loma-ajan lomittajasta		2 500	2 500	2 500	7 500
	Karsitaan nuorisopalveluiden erilaisia palveluiden ostoista		3 000	3 000	3 000	9 000
	Karsitaan nuorisopalveluiden tunti-palkkaisten ja määräaikaisten palkkarakenteista		3 000	3 000	3 000	9 000
	Nuoriso, Zentran investointivuokra maksettu, joten vuokratulot pienenevät		90 000	90 000	90 000	270 000
	Liikuntapalvelut luopunut ulkopuoliselta taholta vuokratusta varastosta Hattulassa, ja siirtynyt käyttämään kaupungin omistamaa varastotilaa Ölstensissä.		12 000	12 000	12 000	36 000
HUOM! Koko toimiala, mutta pääosin vapaa-aikapalvelut	Toimitilojen tehokkaampi käyttö, Uudet teknologiaratkaisut, kuten Timmi varausjärjestelmä, voivat parantaa tilojen käyttöastetta ja välttää tilojen alikäyttöä.			100 000	100 000	200 000
	Uutena toimialana käymme edelleen läpi toimintojamme ja palveluverkkomme, tarkoituksena löytää lisää mahdollisuuksia sopeutua. Tässä esitetään laaja-alainen, kohdistamaton sopeuttamistavoite vuosille 2025-2027.		150 000	150 000	150 000	450 000
Jatkuvan oppimisen palvelut / Serviceområdet för kontinuerligt lärande						
Kombi	Kombi, Omenamäen allas luovutetaan, uudelleenorganisointi		10 000	10 000	10 000	30 000
Musiikkiopisto	Sopeuttaminen. Musiikkiopisto vähentää antamaansa ryhmäopetusta 50.000 eurolla vuonna 2025, joka vaikuttaa harrastustoimintaan ja opetukseen, kohderyhmiin lapset, nuoret ja aikuiset. Vaikutus		50 000			50 000

	opetussuunnitelmien toteutumiseen ja orkestereiden toimintaan.					
Jatkuva oppiminen	Uutena toimialana käymme edelleen läpi toimintojamme ja palveluverkkomme, tarkoituksena löytää lisää mahdollisuuksia sopeutua. Tässä esitetään laaja-alainen, kohdistamaton sopeuttamistavoite vuosille 2025-2027.		100 000	100 000	100 000	300 000
Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen / Näring, sysselsättning och integration						
	Sopeuttaminen. Elinkeinorahat käydään läpi.		30 000	30 000	30 000	90 000
HUOM! Koko toimiala	Hankintojen tehokkaampi suunnittelu, mukaan lukien TE2025 suunnittelu.			100 000	100 000	200 000
TOIMINTATUOTOT (sopeuttamistavoite koko kaupungin tasolla 500 000 € / vuosi)						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
Jatkuva oppiminen, Kombi	Kombin laskutuslisä		10 000	10 000	10 000	30 000
Matkailu ja tapahtumat	Matkailu ja tapahtumat laskuttavat jatkossa kumppaneita, eli tässä tuottoja lisätään		10 000	10 000	10 000	30 000
Jatkuva oppiminen	Taidekoulun tulotavoite nostetaan, tehostetaan oppilaaksiottoa Konstikkaan palvelutoimintaan		10 000	10 000	10 000	30 000
Jatkuva oppiminen, Kombi	Kombi, maksujen korotukset (päätös tehty, vaikutus vuodelle 25-27		20 000	20 000	20 000	60 000

Toimintatulot

Elinvoiman toimialan toimintatuotot muodostuvat pääasiassa hankerahasta, korvauksista kunnista ja kuntayhteisöiltä sekä muista myyntisuoritteiden tuotoista.

Vuoden 2024 talousarvion laatimisen yhteydessä olemme käyneet läpi myyntisuoritteiden mahdollisia korotustarpeita, ja nämä korotukset on jo sisällytetty vuoden 2024 talousarvioon. On kuitenkin huomioitava, että myyntituottojen lisääminen on lyhyellä aikavälillä rajallista.

Hankerahojen lisääminen vaatii aina kaupungilta aluksi panostuksen. Vuosille 2024–2025 kaupungille on myönnetty 310 000 euron avustuksen SKAPA-hankkeelle, joka ei ole vielä huomioitu kaupungin vuoden 2024 talousarviossa.

Pieniä tuottolisäyksiä voidaan saavuttaa esimerkiksi laskutuslisän käyttöönotolla, samalla kannustetaan digitaalisten palveluiden käyttöön. Lisäksi materiaalikustannusten ja muun laskutuksen tarkastelu voi nostaa toimialan tuottoja. On arvioitu, että tuottoarvion korotus vuosille 2025–2027 voi olla noin 50 000 euroa vuosittain.

Toimintamenot

Elinvoiman toimialan toimintamenot on tarkasteltu huolellisesti lakisääteisyysnäkökulmasta. Elinvoiman talouden sopeuttaminen on olennainen askel kaupungin kyvyssä sopeutua muuttuviin olosuhteisiin ja ennakoitavia haasteita. Tämä sopeuttamisohjelma osoittaa toimialan sitoutumisen siihen, että elinvoiman toiminta ei suunnitelmavuosina laajene ilman lakisääteisiä perusteita.

Kaupungille merkittävä TE 2025 -uudistus tulee sisältymään elinvoiman talousarvioon uutena toimintona ja erillisenä taseyksikkönä. Uudistuksen lakisääteisyys asettaa meille rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa kustannuksiin suoraan. Kuitenkin hyvällä suunnittelulla voimme heti toiminnan alkuvaiheessa vaikuttaa toiminnan tuottavuuteen ja taloudellisuuteen merkittävästi. Esimerkiksi huolellisesti suunnitelluilla hankinnoilla voimme saavuttaa merkittäviä säästöjä ja optimoida kustannusrakennetta.

Ei-lakisääteisten palveluiden toiminnassa on arvioitu erilaisia säästökohteita. Monipuolisen säästökohteiden tarkastelun kautta olemme pyrkineet löytämään oikean tasapainon taloudellisen tehokkuuden, yhteisön hyvinvoinnin ja kaupungin elinvoiman välillä. On kuitenkin todettavaa, että tehdyt säästötoimenpiteet voivat vaikuttaa suoraan sekä kaupungin että sen asukkaiden eri osa-alueisiin ja paikalliseen yhteisöön.

Kaupunki myöntää vuosittain avustuksia noin 2 miljoonan euron edestä yhteisöille ja yksityisille toimijoille. Avustusten kriittinen tarkastelu taloudellisen kestävyysnäkökulman sekä kaupungin strategisten tavoitteiden näkökulmasta on noussut esiin tässä sopeuttamisohjelmassa. Suunniteltujen toimenpiteiden joukossa on ehdotettu noin 100 000 euron leikkausta avustuksiin vuositasona.

Markkinointi siirretään matkailu ja tapahtumat -palvelualueelle, mikä mahdollistaa matkailumarkkinoinnin ja kaupunkimarkkinoinnin toteuttamisen yhdellä palvelualueella. Tämä takaa yhtenäisen Porvoo-tarinan kerronnan sekä henkilöstö- ja rahallisten resurssien tehokkaamman hyödyntämisen. Näiden toimintojen välillä on luonnollista synergiaa ja niiden yhdistäminen sujuvoittaa strategista suunnittelua ja toteuttamista. Siirtoon liittyvä yhteistoimintaneuvottelut on jo käyty.

Muita sopeuttamiskohteita on tarkasteltu erityisesti tuottavuuden näkökulmasta sekä pitkän aikavälin tehokkuuden edistämiseksi. Ehdotukset liittyvät toimitilojen läpikäyntiin, uusien ratkaisujen käyttöönotossa ja hankintojen kehittämisessä. Myös nykyisen organisaation synergiahyötyjen tunnistaminen ja osittainen uudelleenarviointi voivat tarjota merkittävän mahdollisuuden parantaa toiminnan tuottavuutta koko kaupungin tasolla. Matkailu ja tapahtumat palvelualueelle esitetään matkailumarkkinoinnin ja kaupunkimarkkinoinnin toteuttaminen yhdellä palvelualueella.

Toimitilojen läpikäynti:

Elinvoiman tilojen monipuolisempi käyttö voi lisätä tuottavuutta merkittävästi. Esimerkiksi liikuntatilojen muutoksilla voimme optimoida toimintaa ja lisätä tulovirtoja.

Uusien ratkaisujen käyttöönotto:

Uudet teknologiaratkaisut, kuten Timmi varausjärjestelmä, voivat parantaa tilojen käyttöastetta ja välttää tilojen alikäyttöä. Tämän lisäksi on perusteltua arvioida, voidaanko tällaisia teknisiä ratkaisuja laajentaa toimialalla, ja kartoittaa mahdollisia säästöjä lisenssien ja ohjelmien vajaakäytön kautta.

Energiatehokkuus:

Liikunnassa jo käyttöön otettu energiaa talteenotto-laitteisto mahdollistaa noin 40 000 euron säästön vuositasolla. Tämä säästö toteutuu jo vuonna 2024.

Hankintojen kehittäminen:

Hankintojen suunnittelun ja kehittämisen avulla voimme saavuttaa säästöjä tulevina vuosina.

Näiden sopeuttamistoimien avulla mahdollistamme resurs-sien tehokkaamman käytön, prosessien virtaviivaistamisen ja organisaation suorituskyvyn parantamisen pitkällä aikavälillä.

Liikelaitokset

Liikelaitos Porvoon vesi

TOIMINTAKULUT (Liikelaitosten sopeutustavoite on 3,5 % toimintamenoista vuoteen 2027 mennessä)						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
						0
Jätevedenpuhdistus	Hermanninsaaren jätevedenpuhdistamolla soodan käytön vaihtaminen kierrätyskalkkiin.	25 000	52 000	52 000	52 000	181 000
Jätevedenpuhdistus	Hankintarenkaiden hyödyntäminen lietteenkäsittelyssä.	99 000	99 000	99 000	99 000	396 000
Jätevedenpuhdistus	Energiatehokkaat pumput ja käyttö	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Koko laitos	Digitalisaation hyödyntäminen ja kehittäminen asiakaspalvelussa mm. sähköinen asiakaspalvelu, etäluettavat mittarit, sähköisten laskujen jakelu.		5 000	5 000	5 000	15 000
Verkosto	Laskuttamattoman veden määrän vähennys tavoite 0,5% vuodessa. Toimenpiteenä verkoston saneerausohjelma	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000
Verkosto	Vuotovesien määrän vähennys 0,5% yksikköä vuodessa. Toimenpiteenä verkoston saneerausohjelma.		30 000	30 000	30 000	90 000
	YHTEENSÄ	194 000	256 000	256 000	256 000	962 000

TOIMINTATUOTOT						
Palvelualue	Toimenpide (lyhyt selite)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä € 2024-2027
Vedenmyynti	Vedenmyyntipisteen kautta myydään vettä.	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Hulevesimaksutulo kaupungilta			800 000	800 000	800 000	2 400 000
	YHTEENSÄ	10 000	810 000	810 000	810 000	2 440 000

Ensisijaisesti haetaan rakenteellisia ratkaisuja ja tuottavuustoimenpiteitä, jotka eivät vaaranna kaupungin kannalta kriittisen vesihuollon toimintavarmuutta ja talousveden laatu- ja määrä sekä jätevesien käsittely pystytään pitämään lainsäädännön ja asukkaiden sekä ympäristön tarpeiden edellyttämällä tasolla.

Porvoon veden tuottavuustoimenpiteistä osalla, kuten energiatehokkuuden ja digitalisaation lisäämisellä sekä siirtymällä kierrätyskemikaaleihin, voidaan myös edistää Porvoon kaupungin ilmasto-ohjelman mukaisia tavoitteita. Investointiohjelman verkostosaneerausohjelma lisää toiminnan varmuuden lisäksi tuottavuutta; verkostoa saneeraamalla voidaan vähentää sekä talousveden että käsitellyn jäteveden osalta vuoto- ja hukkavesien osuutta, mikä pienentää vedenkäsittelyn käyttökustannuksia vuositasona.

Hankintojen edelleen kehittäminen, kuten puitesopimukset ja hankintarenkaat, voivat tuoda säästöjä. Vuoden 2022 alusta on Porvoon vedellä ollut veden myyntipiste Lehtimäessä, mistä teollisuus ja kuljetusyritykset voivat ostaa vettä. Lisämyynti on vuositasona noin 10 000 euroa.

Liikelaitos Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut

Liikelaitos Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut tuottaa kaupungille sisäisesti palveluja, pääosin kasvun ja oppimisen toimialalle. Liikelaitoksen toiminta muodostuu kaupungin liikelaitokselta tilaamista palveluista, tilaaja-tuottajamallin perusteella.

Toimintatulot

Vedenmyyntipisteen hyödyntäminen, lisätulot noin 10 000 euroa vuositasona. Yhteensä ohjelman aikana 40 000 euroa.

Toimintamenot

Toimintamenoissa säästöjä haetaan siirtymällä jätevedenpuhdistuksen osalta edullisempiin kemikaaliratkaisuihin, kuten soodan käytön vaihtamisella kierrätyskalkkiin. Kilpailuttamalla tehokkaasti ja hyödyntämällä hankintarenkaita tavoitellaan säästöjä pakollisista tuotantoon liittyvissä hankinnoissa. Energiakustannukset ovat merkittävä menoerä veden toiminnassa ja säästöjä pyritään edelleen hakemaan energia tehokkuuden parantamisella kalustossa mm. pumpujen valintaa tehdessä. Laskuttamattoman ja vuotovesien hallinnan parantamisella on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, tavoitteena vähentää laskuttamattoman veden määrää 0,5 % samoin kuin vuotovesien määrää. Yhteensä toimenpiteillä tavoitellaan 967 000 euron säästöä.

Osa kaupungin toimialojen esittämistä sopeutustoimista kohdistuu liikelaitoksen tuottamiin palveluihin. Nämä sopeutustoimet sisältyvät edellä toimialojen taulukoihin, joten niitä ei ole tarkoituksenmukaista esittää erikseen liikelaitos Porvoon ateria- ja puhtauspalveluiden osalta. Muutoin sopeutustoimet olisivat mukana kahteen kertaan koko kaupungin tasolla.

Investoinnit

Kaupungin investointisuunnitelmaa on tarpeen päivittää osana talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmaa.

Investointisuunnitelmaan on sisällytetty Kokkonniemen liikuntakeskuksen investointikokonaisuus ns. C2-vaihtoehdon mukaisesti sekä uuden maankäytön toteutussuunnitelman mukaiset kaupunki-infran investoinnit. Lisäksi investointisuunnitelmaan on tehty tiettyjä yksittäisiä muutoksia verrattuna voimassa olevaan talousarvioon.

Päivitettyssä investointisuunnitelmassa vuosille 2024–2030 on kohdistumassa yhteensä noin 271,5 miljoonan euron investoinnit, kun voimassa olevassa talousarviossa vastaavien vuosien investoinnit yhteensä ovat 283,5 miljoonaa euroa.

Talonrakennusinvestoinnit

Talonrakennusinvestointeihin sisältyy Kokkonniemen liikuntakeskuksen investointi ns. C2-vaihtoehdon mukaisesti, mikä tarkoittaa, että talonrakennusinvestointeihin sisältyy 53 miljoonan euron määräraha kyseiseen investointiin. Kokkonniemen liikuntakeskuksen infrainvestoinnit sisältyvät kaupunkikehityksen investointeihin ja tekonurmi elinvoiman investointeihin.

Meritullin alueen päiväkodin investointia on aikaistettu verrattuna voimassa olevaan talousarvioon, koska alueen päiväkodille tulee olemaan selvä tarve.

Omenatarhan sekä Eestinmäen päiväkotien tilapäis- ja väistötilojen sekä Gammelbackan väliaikaisen kirjaston ja nuorisotilan kustannukset on huomioitu käyttötalouden menoissa.

Muilta osin talonrakennusinvestointeja on päivitetty tiedossa olevien kustannustason muutosten mukaisesti.

Kaupunkikehityksen investoinnit

Kaupunkikehityksen keskeiset investoinnit on valmisteltu siten, että ne ovat yhtenevät kaupunkikehityslautakunnan hyväksymän maankäytön toteuttamissuunnitelman kanssa.

Maankäytön toteuttamisketjulla tarkoitetaan maan hankintaa, kaavoitusta, kunnallistekniikan ja muiden yleisten alueiden suunnittelua ja rakentamista sekä tonttien luovutusta. Maankäytön toteuttamissuunnitelma toimii kaupunkikehityksen toimialan toiminnan ja talouden suunnittelun työvälineenä.

Keväällä 2024 valmisteltuun maankäytön toteuttamissuunnitelmaan on tehty kolme karkeaa vaihtoehtoa etenemispoluksi ja suunnitelmassa on tarkasteltu seuraavaa kahdeksaa vuotta. Tehdyt etenemismuutokset perustuvat kolmeen eri kaupunki-infran investointitasoon. Vaihtoehtojen lähtökohdista on, että nykyistä infraa ylläpidetään ja tarvittavat perusparannukset tehdään. Lisäksi vaihtoehdoissa panostetaan kärkihankkeisiin (joukkoliikenne, tori, Puistokatu, Kokkonniemi, Gammelbacka).

Oletuksena vaihtoehdoissa on, että vuoden 2025 loppupuolella uudisrakentamisen hankkeita lähtisi Porvoossakin jälleen liikkeelle. Tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman ei arvioida merkittävästi hidastavan kaavoitusta.

INVESTOINNIT	Määrärahan tarve TA-TS 2024-2030	TA2024 + m	TAe2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030
KONSERNIPALVELUT								
Kaupunginhallitus	-150 150 000	-20 650 000	-23 660 000	-27 380 000	-14 930 000	-23 060 000	-33 760 000	-6 710 000
Pitkävaikutteiset menot	-460 000	-100 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Taloushallinnon kirjanpitojärjestelmä	-230 000	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Henkilöstö- ja palkkahallinto-ohjelmisto	-230 000	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osakkeet ja osuudet	-9 140 000	-400 000	-500 000	-620 000	-620 000	-2 000 000	-2 500 000	-2 500 000
Osakemerkinnät	-9 140 000	-400 000	-500 000	-620 000	-620 000	-2 000 000	-2 500 000	-2 500 000
Talonrakennus	-140 550 000	-20 150 000	-23 100 000	-26 700 000	-14 250 000	-21 000 000	-31 200 000	-4 150 000
Hallinnon toimitilojen keskittäminen / Nimbus	-2 100 000	-2 100 000						
Hankesuunnitelmat ja tarveselvitykset	-1 050 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Varikko Kaupunginhaka	-8 500 000					-500 000	-4 000 000	-4 000 000
Bjurbölen päiväkoti (3 ryhmää)	-500 000	-500 000						
Huhtisen päiväkoti (uudisrakennus, 10 ryhmää)	-9 350 000	-6 000 000	-3 350 000					
Eestinmäen päiväkoti (korjaus ja uudisrakennus, 8 ryhmää)	-4 600 000	-1 600 000	-3 000 000					
Meritullin alueen uusi päiväkoti, 10 ryhmää	-11 000 000				-300 000	-6 000 000	-4 700 000	
Hinthaaran sivistyskeskus (laajennus ja nyk.rak.päivitys)	-6 000 000	-5 000 000	-1 000 000					
Pohjoisten alueiden vaka, (Kaarenkylän pk:n korvaavat tilat)	-420 000	-420 000						
Gammelbackan koulu	-28 500 000	-500 000	-9 000 000	-12 000 000	-7 000 000			
Pääskytien koulun piha	-900 000			-400 000	-500 000			
Kvarnbackenin lisätilat	-4 050 000	-200 000	-3 500 000	-350 000				
Pallokentän pukukopit	-900 000	-100 000	-800 000					
Keskuskoulun pihajärjestelyt	-900 000			-900 000				
Päiväkotien aurinko- ja sadekatokset	-450 000	-150 000	-300 000					
Länsirannan esteetön leikkipuisto, avoin varh.kasvatus	-800 000	-800 000						
Koulualueiden liikenneturvallisuuden parantaminen	-400 000	-200 000	-200 000					
Kaupungint. julkis. ja ikkunat, san., valaistus, ulkoalue	-1 850 000	-1 650 000	-200 000					
Kokkonniemen liikuntakeskus	-53 000 000		-1 000 000	-10 000 000	-5 800 000	-13 850 000	-22 350 000	
Bogy liikuntas. rak. pihatöiden yht. + Vahtimestarint. sisär.	-2 500 000		-100 000	-2 400 000				
Energiansäästöinvestoinnit	-2 500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000		
Näsin kartanon uusiokäyttö	-100 000	-100 000						

Keskuskoulun lasiaula	-180 000	-180 000						
Käyttötalouden rakennuksia:								
Omenatarhan tilapäiset tilat (60kk), suora vuokraus 2,1 M €			alk. 8/2024					
Eestinmäen väistötilat (24kk), suora vuokraus 1 900 000 €			alk..8/2024					
Gammelbackan kirjasto ja nuorisotila (60kk), noin 900m ² 4 M€				tarve alkaa 8/2025				
KAUPUNKIKEHITYS								
Kaupunkikehityslautakunta	-114 030 000	-12 115 000	-15 620 000	-15 940 000	-18 300 000	-21 675 000	-18 375 000	-12 005 000
Irtain omaisuus	-3 040 000	-765 000	-600 000	-370 000	-370 000	-425 000	-425 000	-85 000
Runkokuormaaja	-180 000	-180 000						
Katujen kunnossapitokalusto	-850 000	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
Pienkalusto kaupunki-infra	-120 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	
Mittauskalusto kaupunki-infra	-180 000	-70 000	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	
Puistojen pienkoneet	-850 000	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
Imulakaisuauto	-450 000	-250 000	-200 000					
Maanmittauskaluston uusiminen, maapolitiikka	-305 000	-45 000	-50 000	-30 000	-30 000	-50 000	-50 000	-50 000
Pakettiautot, maapolitiikka	-105 000					-35 000	-35 000	-35 000
Kiinteä omaisuus	-7 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kiinteistöt	-7 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kaupunki-infra (netto)	-103 990 000	-10 350 000	-14 020 000	-14 570 000	-16 930 000	-20 250 000	-16 950 000	-10 920 000
Kaupunki-infra investointimenot	-103 990 000	-10 350 000	-14 020 000	-14 570 000	-16 930 000	-20 250 000	-16 950 000	-10 920 000
Talousarvio uudisrakennus, kadut	-17 120 000	-2 020 000	-3 600 000	-2 750 000	-2 550 000	-1 800 000	-2 000 000	-2 400 000
Talousarvio perusparannus, kadut	-16 000 000	-3 050 000	-2 800 000	-2 700 000	-1 850 000	-2 000 000	-1 500 000	-2 100 000
Kokonniemen liikuntakeskus infra	-6 450 000		-1 800 000	-1 900 000	-1 400 000	-100 000	-300 000	-950 000
Kevyenliikenteen väylät, erittelemätön	-3 305 000	-125 000	-200 000		-680 000	-700 000	-800 000	-800 000
Liikennejärjestelyt, erittelemätön	-1 545 000	-375 000	-250 000	-270 000	-100 000	-150 000	-150 000	-250 000
Päällystäminen, erittelemätön	-11 000 000	-1 400 000	-1 500 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 700 000
Puistot, erittelemätön	-7 240 000	-650 000	-1 120 000	-1 400 000	-1 600 000	-1 200 000	-550 000	-720 000
Satama, erittelemätön	-3 550 000	-50 000	-500 000	-1 250 000	-100 000	-600 000	-50 000	-1 000 000
Avo-ojien perusparannus	-950 000	-350 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Työpaikka-alueet	-4 580 000	-1 780 000	-1 100 000	-150 000	-400 000	-550 000	-300 000	-300 000
Tutkimus ja suunnittelu	-3 800 000	-450 000	-500 000	-550 000	-550 000	-550 000	-600 000	-600 000
Tori	-7 350 000		-350 000	-100 000	-1 000 000	-2 900 000	-3 000 000	
Porvoon puistokatu (Läntinen Mannerheiminväylä)	-8 600 000	-100 000	-200 000	-1 800 000	-2 500 000	-2 000 000	-2 000 000	
Liityntäpysäköintilaitos	-7 000 000					-3 000 000	-4 000 000	
Pysäköintilaitoksen kadut ja johtosiirrot	-5 500 000				-2 500 000	-3 000 000		
KASVU JA OPPIMINEN								
Kasvun ja oppimisen lautakunta	-900 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
Irtain omaisuus	-900 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
KasvO:n irtain omaisuus	-900 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	
ELINVOIMA								
Elinvoiman lautakunta	-6 410 000	-2 095 000	-1 485 000	-990 000	-735 000	-940 000	-165 000	
Elinvoiman maanrakennus	-4 640 000	-1 025 000	-1 325 000	-790 000	-575 000	-850 000	-75 000	
Kevätkummun ja Skaftskärren liikuntapuisto	-550 000		-50 000	-500 000				
Tolkkistentien frisbeegolf-rata	-250 000	-250 000						
Lähiliikuntapaikat ja alueet	-225 000		-75 000		-75 000		-75 000	
Tervajärven uimaranta	-230 000	-30 000	-200 000					
Uimarannat, erittelemättömät	-175 000	-75 000		-50 000		-50 000		
Kenttien ja ulkoilureittien valaistuksen energiatehokkuus	-400 000	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000		
Porvoo, pohjoinen ulkoilureitti	-190 000			-40 000	-150 000			
Tolkkisten ulkoilualue	-350 000			-100 000	-250 000			
Kokonniemen liikuntakeskus, 1. vaihe teknurmi	-1 500 000	-600 000	-900 000					
Zentra, monttu	-20 000	-20 000						
Uimahallin muutostyöt	-750 000					-750 000		
Irtain omaisuus	-1 770 000	-1 070 000	-160 000	-200 000	-160 000	-90 000	-90 000	
Toimialan yhteinen irtain omaisuus	-420 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	
Kuvapalv. Yhteiset, siirrettävä katsomo, lava	-80 000	-80 000						
Liikuntasalien kalusteet	-120 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	
Liikuntapalvelujen laiturit	-250 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000			
Liikuntapalvelujen pienkoneet	-60 000		-20 000	-20 000	-20 000			
Pallokentän kylmäkoneisto	-800 000	-800 000						
Liikuntapalvelujen kunnossapitokalusto	-40 000			-40 000				
Investointimenot yhteensä		-35 010 000	-40 915 000	-44 460 000	-34 115 000	-45 825 000	-52 450 000	-18 715 000
Investointitulot yhteensä								
Investoinnit netto		-35 010 000	-40 915 000	-44 460 000	-34 115 000	-45 825 000	-52 450 000	-18 715 000

Henkilöstö

Taloutta tasapainotetaan ja tuottavuutta lisätään vaikuttamalla henkilöstömenoihin, jotka muodostavat yhteensä noin 55 prosenttia kaupungin kokonaismenoista.

Kunnallisen sopimusratkaisun seurauksena henkilöstömenot eivät absoluuttisesti alene ohjelmakauden aikana, mutta henkilöstömenojen kasvua taitetaan, kun työn tekemisen tapoja tehostetaan ja vaihtuvuus sekä eläköityminen hyödynnetään täysimääräisesti.

Tuottavuus- ja tasapainottamistoimenpiteinä jokaisen avautuvan täyttämistä harkitaan erityisen tarkasti. Eläköitymisten ja vaihtuvuuden ennakoiti on kuitenkin hankalaa. Ohjelmakaudella pyritään siihen että henkilöstömäärä ei kasva ja uusia vakansseja perustetaan vain lainsäädännöllisin perustein. Kevan ennusteen mukaan vuosina 2024–2027 Porvoon kaupungin palveluksesta eläköityy yhteensä 360

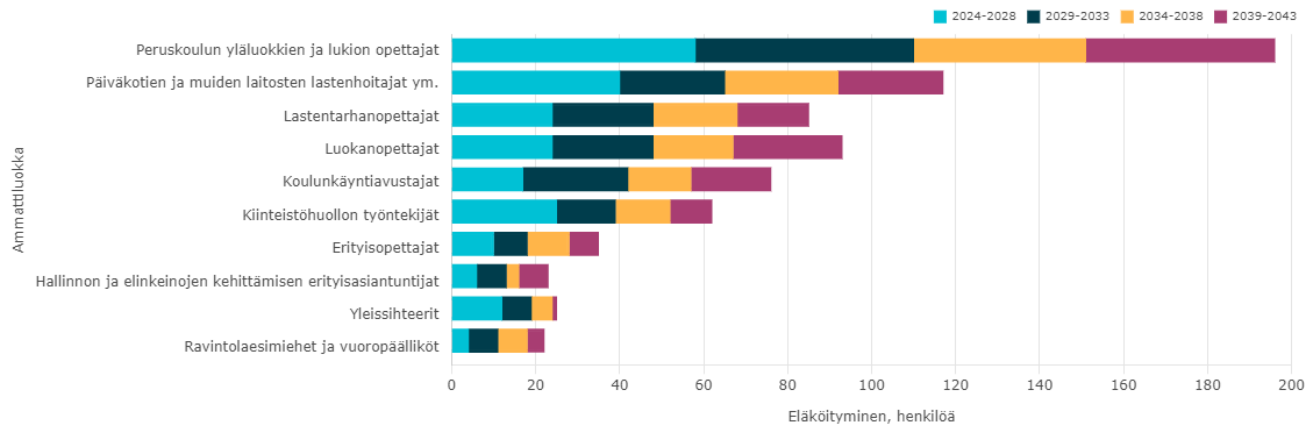
henkilöä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle.

Kaikkea vaihtuvuutta ei ole mahdollista vielä tunnistaa ohjelmaa laadittaessa. Tietojärjestelmien tehokkaampi käyttö, tehtävien priorisointi, tehtävistä luopuminen ja osaamisen kehittäminen mahdollistavat sen, että palvelun laatu ei merkittävästi alene, vaikka palvelu tuotetaan pienemmällä henkilöstömäärällä. Jos toiminnon kustannukset eivät ole oikeassa suhteessa toiminnon vaikuttavuuteen tai siitä saatavaan hyötyyn, voidaan toiminnosta myös luopua.

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamistoimenpiteet saavutetaan esityksen mukaan ilman henkilöstön lomautuksia tai irtisanomisia.

Kevan ennuste Porvoon kaupungin henkilöstön eläköitymisestä ammattiryhmittäin

Eläköitymisennuste ammattitasoinen kuvaaja

Talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelmaan saatu palaute

Osana talouden tuottavuus- ja tasapainottamisohjelmaa, henkilöstöllä ja kaupunkilaisilla oli mahdollisuus kertoa näkemyksiään ja ideoita kaupungin palvelutuotannosta ja sen kehittämisestä. Vaikuttamistoimielimiä pyydettiin myös antamaan palautetta ohjelman sisällöstä. Henkilöstökysely toteutettiin 7.-20.2.2024 ja kaupunkilaisille suunnattu kysely 25.3.-7.4.2024. Palautteita tuli yhteensä noin 120 ja osa palautteista oli laadittu usean henkilön yhteistyönä. Palautteita käsiteltiin kaupungin johtoryhmissä sekä toimialojen yhteistyöryhmissä, joissa ehdotukset analysoitiin ja niiden toteuttavuutta arvioitiin.

Elinvoiman toimiala

Henkilöstökyselyssä ehdotettiin, että Porvoon valot -tapahtumat tulisi järjestää nykyistä pienempimuotoisena ja halvempaan ja ajoittua mieluummin lauantaiksi ja sunnuntaiksi kuin perjantaille ja lauantaiksi. Tapahtuman budjetti on noin 100 000 € ja sen yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on luoda positiivisia vaikutuksia paikallistalouteen. Vuonna 2024 tapahtuman yhteydessä kerättiin kävijäpalautetta ja palautteissa kävi ilmi, että Porvoon Valot on kokonaisuudessaan odotettu ja arvostettu tapahtuma. Tapahtumalla on saavutettu merkittävää kiinnostavuutta, brändinäkyvyyttä, runsaasti mediahuomioita ja vuosittain noin 20 000 kävijää. Kyselyn ja Telia Crowd Insight datan perusteella on arvioitu, että tapahtumaan käytetty 100 000 euroa on palautunut paikallistaloudellisina vaikutuksina alueelle moninkertaisesti. Mikäli tapahtumapäivät muutettaisiin lauantaiksi ja sunnuntaiksi, kuten ehdotuksessa todetaan, nostaisi se tapahtumankuluja sunnuntaityöstä johtuen. Koronan aikana tapahtuma järjestettiin perjantaista sunnuntaisiin, mutta sunnuntai osoittautui hiljaisemmaksi päiväksi kävijämäärien osalta. Mikäli tapahtuman budjettia karsitaan, muuttuu tapahtuma luonne kaupunkitapahtumasta pienimuotoisemmaksi tapahtumaksi, jonka myötä myös kävijämäärä supistuu. Matkailu- ja tapahtumapalvelujen työlle asetettujen tavoitteiden valossa yksittäisen tapahtuman budjettia ei kannata leikata.

Henkilöstökyselyssä annettiin myös ehdotus, joka koskee sekä elinvoiman toimialaa että konsernipalveluita. Ehdotuksen mukaan markkinointi tulisi yhdistää samaan yksikköön, kuten toimittiin ennen organisaatiouudistusta. Toimintojen siirtäminen eri toimialojen välillä edellyttää toimialojen kesken käytäviä neuvotteluja, joissa kuullaan henkilökuntaa ja arvioidaan mahdolliset säästöt. Neuvottelut käynnistetään mahdollisimman pian.

Kaupunkilaisten palautteessa toivottiin yritystoimintaa haittaavien tuotantojen tarkempaa suunnittelua ja sesonkiajan rauhoittamista laajoista vaikutuksista. Toripaikkojen myynnissä toivottiin huomioitavan paremmin jo olemassa olevat yrittäjät ja heidän tarpeensa. Elinvoiman toimialalla ohjeistetaan tuotantoja huomioimaan suunnitelmissa ihmisten liikkuminen ja suunnittelemaan kuvaukset niin, että ne eivät pitkäaikaisesti rajoita keskeisillä paikoilla liikkumista. Kuvausten seuraaminen todettiin myös olevan monelle myös

mielenkiintoinen ja mieleenpainuva kokemus. Toripaikkojen osalta todettiin monipuolisen tarjonnan synnyttävän elävää kaupunkikulttuuria. Toripaikkoja koskevat neuvottelut ovat kesken ja asiaa käsitellään myös kuntalaisaloitteen kautta.

Kasvun ja oppimisen toimiala

Varhaiskasvatuksen puolelta vastauksien sisällössä tuli esille esimerkiksi ruokahävikin vähentäminen ja annoskoot, päiväkotien aukioloaikojen supistaminen, loma-aikojen henkilöstömäärän tarkempi suunnittelu ja sijaisten käyttö, vaa-terahasta luopuminen sekä hankintojen keskittäminen.

Molempien perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden vastauksissa tuotiin esille säästöpotentiaali ICT- sekä oppimateriaaleissa, mahdolliset hallinnon säästöt, aluerehtoreiden työnkuvien kehittäminen ja yhteistyön lisääminen koulujen kanssa, eläköitymisten hyödyntäminen, opetusryhmien yhdistäminen, ohjaajaresurssin uudelleen jakaminen ja kohdentaminen, tukipalveluiden toimintojen läpikäyminen ja tarkastelu (ateria-, puhtaus, ja kuljetuspalvelut).

Sekä esihenkilöiden ja asiantuntijoiden seminaarin että kyselyn vastaukset vahvistavat tehtyjä esityksiä ja siten ne on voitu huomioida tuottavuustoimenpiteinä toimialan kokonaisuuden osalta suurelta osin. Ehdotukset ruokahävikin vähentämisestä ja varhaiskasvatuksen aukioloajoista ovat mukana lopullisissa ehdotuksissa ja samoin tukipalveluiden kokonaisuus, erityisesti ICT- asiat. Perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden aluerehtorimalli on otettu käyttöön vasta elokuussa 2023 ja palautteiden pohjalta sitä tulee selkiyttää muun muassa työnkuvien osalta, jotta palvelualueet saavat mallista parhaan mahdollisen hyödyn ja johtamisjärjestelmän vahvuus nähdään kaikilla tasoilla hyödyllisenä. Hallinnon työnkuvien selkiyttäminen ja sijaisketjujen varmistaminen laajentaa osaamista ja varmistaa palvelun saatavuuden. Koko toimialan henkilöstön osalta huomioidaan eläköitymistien tuomat mahdollisuudet henkilöstömäärän tarkastamisessa.

Kaupunkikehityksen toimiala

Henkilöstökyselyssä esille nostettiin muun muassa suunniteltujen tai jo olemassa olevien viheralueiden määrä suhteessa niiden ylläpitokustannuksiin, toimitilavuokrien tarkistustarpeet, vanhojen huonekalujen huutokauppaaminen henkilöstön siirrettyä uusiin toimitiloihin, ICT-laitteiden ja -lissenssien karsiminen sekä uusien maksullisten pysäköintipaikkojen määrittely, ICT-laitteiden vaihtovälin pidentäminen ja kuntalaisilta tulevien palautteiden käsittelyprosessin kehittäminen. Lisäksi saatiin ehdotus kaivulupien hinnoittelun muuttamisesta. Kaupunkilaisten palautteessa nostettiin esille talvikunnossapidon kalustoon liittyvä optimointi päälekkäisyyksien välttämiseksi. Ehdotusten toteuttamiskelpoisuutta, mahdollista kustannushyötysuhdetta sekä muita vaikutuksia toimialan tuottamien palvelujen laatuun ja kestävyteen arvioitiin.

Ehdotus kaivulupien hinnoittelun muuttamista vastaamaan kansallista tasoa vietiin toteutettavaksi. Uusien maksullisten pysäköintipaikkojen määrittelyä koskeva ehdotus vietiin toteutettavaksi lisäämällä maksullisia pysäköintipaikkoja länsirannalle. Talvikunnossapidon kaluston osalta palaute huomioidaan talvikunnossapidon kustannustehokkuuden kehittämisessä. Kaupunkilaisille suunnatussa kyselyssä maksullisten pysäköintipaikkojen lisäämisen nähtiin vaikeuttavan työssäkäyvien ja asiakkaiden pysäköintiä etenkin tykin tuntumassa olevien pysäköintipaikkojen osalta. Alustavien suunnitelmien mukaan pysäköinnin maksullisuus rajautuisi ensi sijassa Ratakadun pysäköintialueelle ja tykin tuntumassa olevat paikat jäisivät ensimmäisessä vaiheessa maksuttomiksi. Alueella olisi tällöin käytössä sekä maksullisia että maksuttomia paikkoja eri tarpeisiin. Pysäköintipaikkojen maksuvyöhykkeiden määrittelyssä on huomioitava pysäköintisovellusten ominaisuudet virheellisten maksujen välttämiseksi.

Lisäksi useista ehdotuksista löytyi tehokkaita toimenpideideoita toiminnan parantamiseksi, vaikka niiden välitöntä taloudellista vaikutusta ei voitukaan suoraan arvioida. Toimialan johdossa tunnistetaan kasvaneet kunnossapitokustannukset uusien viheralueiden myötä. Jatkossa pyritään suunniteluvaiheessa tunnistamaan tehtyjen suunnitelmien kokonaisvaikutukset myös taloudellisesta näkökulmasta katsottuna ja tekemään kestävämpiä ratkaisuja maastossa. Ei voida kuitenkaan suoranaisesti määrittellä euromääräisesti tuottavuutta tässä vaiheessa. ICT-laitteiden karsimista on tehty kunnantalolta muutettaessa ja kaupunkikehityksen toimialan ollessa suhteellisen pieni, tosiasiallisesti tarvittavien laitteiden lukumäärää on helpompi seurata. Palvelualueita kannustetaan kuitenkin käymään omalta osaltaan tarpeettomat lisenssit ja laitteet lävitse. Tietokoneiden vaihtovälin pidettäminen ei ole toimialan omassa päättävällä.

Osa ehdotuksista puolestaan sivusi aiheita, jotka ulottuvat toimialan päättävällä ulkopuolelle tai eivät kohdistuneet suoraan taloudellisiin näkökohtiin, eivätkä siten edenneet jatkosuunnitteluun. Käytöstä poistetun kaluston myynnistä ei vielä osata sanoa, mitä kunnantalon jääneelle toimistokalustolle tehdään. Kuntalaisten kyselyihin vastaamisen prosessin kehittämiseksi ei voida suoranaisesti laskea taloudellista vaikutusta. Toimialalla tiedostetaan nykyisen järjestelmän kankeus ja kannustetaan palvelualueita omatoimisesti viemään kehityskohteita kehityksyksikölle tiedoksi.

Konsernipalvelujen toimiala ja koko kaupunki

Konsernipalveluihin ja koko kaupunkiin kohdistuvat henkilöstön ehdotukset liittyivät esimerkiksi henkilöstön osaamiseen, hankintoihin, tilojen hyödyntämiseen ja sisäisten prosessien ja toimintatapojen kehittämiseen. Kaupunkilaisilta saadut palautteissa nousi esille muun muassa kaksikielisyys, raideliikenne ja kaupungin kasvustrategiaa. Useat palautteet koskivat kaupunkia kokonaisuutena tai useampaa toimialaa, mutta asian ohjauksesta vastaa konsernipalvelut.

Henkilöstökyselyn henkilöstöön liittyvissä ehdotuksissa nousi esille toimintaan ja työnjakoon liittyvät pohdinnat henkilöstövaihdosten yhteydessä ja osaamisen tehokkaampi hyödyntäminen kaupungin sisällä. Siviilipalvelushenkilöstön

laajemmalla hyödyntämisellä nähtiin olevan potentiaalia lisätä resursseja. Lomarahavapaan käyttöä ehdotettiin lisättävän kustannusten säästämiseksi. Toimialojen toimenpiteissä huomioitu eläköitymisten vaikutus henkilöstöresursseihin ja osaamisen kehittäminen huomioidaan seuraavien vuosien toimintasuunnitelmia laadittaessa. Lomarahavapaita voi nykytilassa käyttää silloin, kun se on työtehtävien kannalta tarkoituksenmukaista.

Henkilöstökyselyssä esitettiin henkilöstölle tarjottavasta Voi Hyvin -toiminnasta luopumista, jolloin henkilöstön liikuntaharrastusta tuettaisiin vain vuotuisella 100 euron virike-etuedellä. Voi Hyvin -toiminnasta luopumisella saavutettaisiin vuotuinen noin 12 500 euron säästö. Toiminta on kuitenkin tärkeää henkilöstön liikuntaharrastusten kannustamiseksi ja omasta hyvinvoinnista huolehtimiseksi. Kaupungin työntekijöiden terveysperusteisissa poissaoloissa suurimmat diagnoosiryhmät ovat mielenterveyden häiriöt sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet. On tärkeää, että työnantajalla on kattava valikoima tukimenetelmiä henkilöstön oman terveyden ylläpitämiseen ja kaikille ei virike-etumuotoinen tuki ole riittävää. Kunnilla ja kaupungeilla on yleisesti tarjolla alennuksia ja omia liikuntaryhmiä omalle henkilöstölleen, joten kyse on myös kilpailutekijästä. Voi Hyvin -toiminnan kustannukset ovat maltilliset suhteessa potentiaaliseen henkilöstön terveyshyötyyn eikä Voi Hyvin -toiminnasta esitetä luovuttavan.

Henkilöstökyselyn ehdotuksissa tuotiin esille HPK-palveluiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen päällekkäisyyksien välttämiseksi ja tarpeettomien työvaiheiden karsimiseksi. Yhteistyölle HPK-palveluiden kanssa on esitetty toimenpiteitä asianosaisen palvelualueen alla.

Hankintoihin liittyvää palautetta tuli niin henkilöstölle kuin kaupunkilaisille suunnatuissa kyselyissä. Etenkin konsulttipalveluihin käytettäviä summia pidettiin suurina ja pienhankinnoissa nähtiin tehostamisen varaa. Toimialojen toimenpiteissä on kohdistettu säästöjä ostopalveluihin ja konsernipalveluiden tavoitteena on hankintojen kustannustietoisuuden lisääminen koko kaupungin tasolla. Kokoustarjoilujen ja ulkomaanmatkailun rajoittamisella ehdotettiin myös syntyvän säästöjä. Kyseisiä ostoja on vuosien varrella vähennetty ja jatkossakin kiinnitetään huomiota todelliseen tarpeeseen turhien kustannusten välttämiseksi.

Henkilöstökyselyssä nousi useammassa kommentissa esille järjestelmiin, laitteisiin ja sähköiseen työympäristön kehittämiseen liittyviä ehdotuksia. Turhista laitteista ja lisensseistä luopuminen toisi merkittäviä säästöjä, jos tarkastelua tehdään koko kaupungin tasolla. Toimialojen toimenpiteissä on listattu kyseisiin aiheisiin liittyviä toimenpiteitä.

Tilojen käytön tehostamista ja tarpeettomista tiloista luopumista tai purkamista ehdotettiin henkilöstökyselyn kommentissa. Konsernipalvelujen toimenpiteisiin on sisällytetty tavoitteita tyhjien tilojen luopumiseen liittyen. Tilavarausjärjestelmän kehittäminen on meneillään.

Kaupunkilaisten ja henkilöstön ehdotuksissa kaksikielisyyteen liittyvissä kustannuksissa arvioitiin olevan säästöpotentiaalia, mikäli kaksikielisyyden vaatimuksia ja periaatteita tarkennettaisiin. Käännöksiin liittyvien kustannusten rajaamiseen on lisätty toimenpiteitä. Henkilöstökyselyssä

ehdotettiin myös kaupunkilehdestä luopumista, mutta lehden ollessa vasta kokeiluvaiheessa on liian aikaista arvioida toiminnan ja säästön vaikutuksia.

Suuri osa henkilöstökyselyn konsernihallintoon tai koko kaupunkiin kohdistuvista ehdotuksista liittyi hallinnollisten prosessien sujuvoittamiseen, tiedonkulun parantamiseen ja ajankäytön tehostamiseen. Lisäksi toivottiin aloitetoiminnan perustamista. Projektien suunnittelun ja läpiviennin tehostaminen nousi myös esille kaupunkilaisten palautteissa. Toimintatapojen kehittäminen on osa jatkuvaa toimintaa ja mahdollisia säästöjä on vaikea arvioida tai kohdistaa organisaatiotasolla, jonka vuosi ehdotuksia ei ole purettu euro-määräisiksi toimenpiteiksi.

Kaupunkilaiskyselyn vastauksissa ehdotettiin raideliikenteen kehittämisen uudelleenarviointia. Kommentteissa tuotiin esille muuttuneet tarpeet, jonka vuoksi alkuperäistä suunnitelmaa tulisi joko muokata tai siitä tulisi luopua kokonaan.

Nuoriso-, vanhus- ja vammaisneuvostojen palautteet ohjelman toimenpiteisiin

Nuorisovaltuuston palautteessa nousi esille etenkin lapsiin ja nuoriin kohdistuvat säästöt. Kouluruokaan ja annoskokoihin kohdistuvat säästöt huolestuttivat etenkin ruoan riittävyyden näkökulmasta. Suositut ruoat saattavat loppua kesken ja nuorisovaltuusto ehdotti kyselyn teettävistä eri ruokien kysynnästä.

Kesänuorten palkkaamisen vähentäminen koettiin ongelmalliseksi sekä nuorisovaltuuston että vammaisneuvoston lausunnoissa. Kaupungin tarjoamat työpaikat ovat tärkeitä mahdollisuuksia nuorille saada työkokemusta, joka tukee työllistymistä myös tulevaisuudessa.

Musiikki- ja kansalaisopiston tarjoaman kurssitoiminnan supistuminen ja hintojen nousun perusteluista ja vaikutuksista annettiin myös palautetta nuorten ja vanhusten näkökulmasta. Omiin ryhmiin kohdistuvat avustusten leikkaukset koettiin kaikissa palautteissa uhkana porvoolaisten palveluille. Avustuksilla on palautteen mukaan suuri merkitys eri kohderyhmien aktivoimisessa ja kolmas sektori on tärkeä toimija hyvinvoinnin edistämiseksi.

Liikuntamahdollisuuksia rajoittaviin säästöihin tuli palautetta sekä vanhus- että vammaisneuvostolta. Liikuntapaikkojen saavutettavuus tulisi varmistaa kaikille käyttäjäryhmille ja liikuntapaikkoja tulisi suunnitella myös eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden. Palaute koski sekä ulkoliikuntapaikkoja, että suunnittelussa olevaa Kokkonniemen liikuntakeskusta.

Vanhusneuvosto nosti palautteessaan esille liikkumiseen ja liikenteeseen liittyvien päätösten, kuten joukkoliikenteen ja pysäköinnin maksujen, vaikutukset eri kohderyhmiin.

Muut palautteet koskivat säästöjen mahdollistamista pitkällä tähtäimellä innovaatioiden ja uudelleenjärjestelyiden kautta ja tulopotentiaalin lisäämistä ulkopuolisen rahoituksen lisäämisellä ja kylien elinvoimaisuuden tukemisella.